Թ. ՏԱՐԻ 2578 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 18 ՆԱՒԱՍԱՐԴ 4385 28 ՕԳՈՍՏՈՍ 1892 18 ՍԷՖԷՐ 1310 ՈՒՐԲԱԹ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան կանխիկ ստակ ... 150
» » Վեցամսեայ » » ... 75
» » Եռամսեայ » » ... 40
Օտար երկիրներէ Տարեկան ֆրանք ... 56
» » Վեցամսեայ » ... 28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Դաւառաց քիթատրի ծախքն ի վերինեան Ղրուշ 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր:

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՕԳՈՍՏ. 28/9 ՍԵՊՏ. 1892

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԼԱԶԱՐԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆ

Լազարեան ճեմարանի վերատեսուչ Պ. Գէորգ Քանանեան երկու շաբաթէ հետէ Կ. Պոլիս կը գտնուի իր տիկնոջ հետ: Ամառնային արձակուրդէն օգուտ քաղելով, զոր սովորաբար ճամբորդութեամբ կ՚անցունէ, փափաքած է այցել Օսմանեան Տէրութեան գեղեցիկ մայրաքաղաքն, և աքանչանալ հնոյն Բիւզանդիոնի պատմական գանձերուն վրայ, զորս Պոլսոյ Հայերն իրենք այնքան քիչ գիտեն: Պ. Քանանեան աւելի քան 50ամեայ, առոյգ, միջահասակ, գիրուկ, անմօրուս, համակրելի դէմքով մարդ մ՚է, ճշմարիտ հայեցի տիպարով, և եւրոպեան քանի մը լեզուներու հետ շատ լաւ կը խօսի հայերէն: Թուրքերէն ալ կը խօսի քիչ մը; բայց ո՛չ օսմանեան Թուրքերէն, այլ Թաթարերէնի մէկ ձեւն, որ խառնուրդ մ՚է Ատրպատականի Թուրքերէնին ու չաղաթայերէնի: 1863ին Մոսքուայի Համալսարանին ընթացքն աւարտելով, կարգուած է տեսուչ Լազարեան ճեմարանի, և 1881ին անուանուած է վերատեսուչ, յաջորդելով հանրածանօթ գիտնական հանգուցեալ Պ. Մկրտիչ Էմինի, զոր դժուար պիտի ըլլար ճանչել իր Նիկիտա Օսեբովիչ ռուսացեալ անուան տակ, բայց իր աշխատութիւնք և գրութիւնք կատարեալ Հայ մը ցոյց կուտային միշտ: Պ. Քանանեան ուրեմն 11 տարիէ հետէ վերատեսուչն է համբաւաւոր ճեմարանին, և իր երկրորդը՝ տեսուչն՝ է Գերման:

Ցայտնի է թէ Լազարեան ճեմարան 1815ին հիմնուած է ի Մոսքուա, և «ադամանդեայ» յոբելեանն, այսինքն՝ հաստատութեան 75րդ տարեդարձն 1890ին տօնեցաւ: 1826էն ի վեր սկսած է ռուս աշակերտներ եւս առնուլ: Այսօր 300 աշակերտ ունի, որոց 170ն են Հայք, մնացեալք ոչ-հայ են, և առնց մէջ ցեղային բաժանմամբ կարելի է զանազանել 20 Հրեայներ, 4 Վրացիներ, 6 Գերմաններ, 2 Պարսիկներ, եւն., բայց 130 ոչ-հայ ուսանողաց մեծագոյն մասն են բուն Ռուսք: Գիշերօթիկներն հայ են, Ռուսք և այլք ընդհանրապէս ցերեկօթիկ են: Վարժարանին հիմնադիրն եղած է Աղա Յովհաննէս Լազարեան. սորա եղբայր Աղա Յովակիմ կառուցած է արդի շէնքն, և Յովակիմի որդիք, մանաւանդ Աղա Խաչատուր, կարեւոր նպաստներ ըրած են: Հարուստ հաստատութիւն մ՚է Լազարեան ճեմարանն: Պիւտճէի խնդիրն որ անբաժան է հայ հաստատութիւններէն, հիմա գրեթէ անծանօթ է այս հաստատութեան, դուցէ զի դադրած է հայ հաստատութիւն մ՚ըլլալէ, ըսէք թերեւս, բայց

Պ. Քանանեան ամենեւին այն կարծիքէն չէ: 1861ին, ճեմարանն 300,000 մանէթի դրամագլուխ ունէր, առանց հաշուելու իր զանազան շէնքեր, դրամագլուխ մեծաւ մասամբ պետական արժեթուղթով, որոյ տոկոսները կ՚ընդունի: Այն մայր-գումար այսօր բարձրացած է 900,000 մանէթի (100 հազար ոսկի օսմ.) յորմէ տոկոս կ՚ընդունի տարեկան 45,000 մանէթ: Տարեկան ծախքն է իբր 80,000 մանէթ, բայց թոշակաւորաց տարեկանները տարբերութիւնը գոցելէն զատ, ամեն տարի ճեմարանն 5—6,000 մանէթի խնայութիւն մը կ՚ընէ, զոր կը բարդէ մայր-դրամին վրայ:

* * *

Լազարեան ճեմարանի ընթացքը տասն երկու տարի է, երկու մեծ բաժանումներով. առաջին բաժանումը Գիմնազիոնն է, իննամեայ դասընթացով, երկրորդը բուն ճեմարանն է Արեւելեան Լեզուաց, եռամեայ ընթացքով: Առաջին բաժանումը՝ մեր բառերով՝ միջնակարգ վարժարան մ՚է, դասական ուղղութեամբ, յորում հայերէն և ռուսերէն լեզուներէն զատ նաև լատիներէն և յոյներէն կ՚աւանդուին, առաւելապէս գրական կամ մասնագրական ուսում տրուելով, և երկրորդ բաժանումը բարձրագոյն վարժարան մ՚է, ուր Հայոց լեզուէն զատ կ՚աւանդուին Արաբերէն, Պարսկերէն, Տաճկերէն, Վրացերէն, նաև Ֆրանսերէն, ու Գերմաներէն, զի այս բարձրագոյն վարժարանին հետեւողք ընդհանրապէս դիւանագիտական ասպարէզի կը պատրաստուին: Հոս այս բարձրագոյն բաժնի մէջ ընդարձակապէս կ՚աւանդուին պատմութիւն և գրականութիւն արեւելեան ազգաց, և իւրաքանչիւր լեզու թէ տեսականօրէն և թէ գործնականօրէն կ՚ուսուցուի՝ տարբեր դասատուներու ձեռամբ: Ամեն դասեր ռուս լեզուաւ կ՚աւանդուին, բաց ի հայ լեզուէ և հայ կրօնի դասերէն, որք հայերէն կ՚ուսուցուին: Հայոց տոհմային անցելոյն վրայ տեղեկութիւնք հայ լեզուի և հայ Եկեղեցւոյ դասերուն հետ խառն կ՚աւանդուին: Ռուս լեզուի գործածումն այսպէս պարտաւորիչ եղած է, վայելելու համար այն արտօնութիւն որ տրուած է այս հաստատութեան, որոյ Գիմնազիոնի բաժնէն ամեն ընթացաւարտ իրաւունք ունի առանց քննութեան մտնել ռուսական ո՛ և է Համալսարան կամ բարձրագոյն վարժարան, ո՛ և է մասնագիտութիւն ուսանելու, մինչ այս իրաւունքն Հայոց ո՛չ մէկ դպրոց կը վայելէ, ո՛չ իսկ Գէորգեան ճեմարանը, Տփղիսի Ներսիսեան վարժարանը, կամ ուրիշ հոգեւորական ուսումնարանք, որոց մէջ դասաւանդութեան լեզուն ռուսերէն չլլալուն համար, ընթացաւարտք ռուսական ուսմանց մէջ պատշաճ չափով հմտութիւն ստացած չեն համարուիր, և

պարտին քննութիւն կրելով մտնել ռուսական համալսարաններ: Պետական բարձրագոյն վարժարանները մտնող հայ երիտասարդք կա՛մ Լազարեան ճեմարանէն եկած են, կամ Տփղիսի քաղաքային վարժարանէն, և կամ՝ Հայոց վարժարաններէ ելնելէ յետոյ՝ մասնաւոր աշխատութեամբ քննութիւն անցուցած են:

Հոգելոյս Պատրիարքին օրով Կ. Պոլսէ ղրկուած երեք ձրիավարժ ուսանողք այժմ Գիմնազիոնի հինգերորդ տարւոյն մէջ կը գտնուին, և չորս տարի ետքն երբ ընթացաւարտ ըլլան, կրնան պետական ո՛ և է բարձրագոյն վարժարան մտնել, կամ Արեւելեան Լեզուաց ճիւղին մէջ շարունակել իրենց ուսումնը: Պ. Քանանեան գոհ է անոնց աշխատութենէն և ուշիմութենէն: Այս ձրիավարժներու թիւը թէեւ սահման մ՚ունի, բայց համեմատապէս Արեւմտեան Հայք մինչեւ ցարդ խիստ անտարբեր գտնուած են իրենց բաժնին ինկած իրաւունքը վայելելու:

* * *

Գալով ամենէն կարեւոր խնդրոյն, այսինքն թէ Լազարեան ճեմարանն իր հայ վարժարանի դրոշմը պահա՞ծ է թէ ոչ, Պ. Քանանեան բնաւ չընդունիր որ ռուսական հաստատութիւն մը դարձած համարենք զայն: Ռուս լեզուին տրուած կարեւորութիւնը պլաանի է, կ՚ըսէ, յօգուտ նոյն իսկ հայ ուսանողաց որք այս կերպիւ միջոց կ՚ունենան իրենց ուսումնը պետական հաստատութեանց մէջ ի կատար ածելու և ասպարէզ մը գտնելու: Բայց որովհետեւ կարգ մը դասեր ռուսերէն կ՚աւանդուին, հայ լեզուն և ընդհանրապէս հայկական ուսմունք զանց չեն առնուիր: Հայ ուսանողք հայերէն կը խօսին, ծնօրէնք և դասատուք հայերէն կը խօսին անոնց հետ: Հայերը լինելով գիշերօթիկ, հաստատութիւնն իր հայկական հաստատութեան դրոշմը կը պահէ: Իրաւ, Հայոցմէ զատ ոչ-հայ տարրեր եւս կը յաճախեն նոյն դպրոցը, բայց կը վճարեն, և այն Ռուսք որ Լազարեան ճեմարանի մէջ կը կրթուին, իրենց հայ դասընկերներուն վրայ նպաստաւոր գաղափար կ՚առնուն, անոնց մօտիկ կ՚ըլլան, և կրնան բարձր պաշտօններու հասնիլ: Այս ռուս աշակերտք ընդհանրապէս իրենց հասարակութեան լաւագոյն տարրերը կը պատկանին: Այժմ պաշտօնի վրայ գտնուող անձնաւորութիւնք ոմանք աշակերտած են Լազարեան ճեմարանի: Պ. Պ. Մաքսիմով, Ջելոնի և Զինովիէվ (այժմ դեսպան ի Թեհրան), նոյն հաստատութենէն վկայեալ են: Եւ 1815 էն մինչեւ 1826, երբ Լազարեան ճեմարանն Հայք միայն կը յաճախէին, այսչափ շատ աշակերտ չունէր:

Բայց կարեւորագոյն պարագայն որոյ վրայ կը յենու Պ. Քանանեան՝ պնդելու համար թէ Լազարեան ճեմարանն օգտակար եղած է հայ տարրին ի Ռուսիա, այս է թէ Մոսքուայի և Փեթերսպուրկի փոքրիկ հայ գաղթականութիւնք իրենց խօսած հայ լեզուն և պահած հայկական աւանդութիւններն ու զգացումները կը պարտին այս վարժարանին, առանց որոյ բոլորովին կը կորսուէին Եկեղեցւոյն և Ազգին համար: Ռուսիոյ Հայոց կրթութեան և լուսաւորութեան գործին մէջ կարեւոր դեր կատարած են ընթացաւարտք Լազարեան ճեմարանի: Մկրտիչ Էմին, Պատկանեանք, Խալաթեան և այլ մատենագիրք, բանասէրք, հայագէտք հոն ուսած և ուսուցած են, և Նորագոյն աշակերտաց մին է Պ. Գալուստ Զարխեան, վերատեսուչ Նոր Նախիջեւանի հայ հոգեւորական ուսումնարանի: Ուրիշներ ալ որք ռուսերէն կը գրեն, ռուս մամլոյն ու մատենագրութեան մէջ կ՚աշխատին, բայց իրենց տոհմային ինքնաճանաչութիւնը չեն կորսուած, և տարբեր եղանակներով օգտակար կը լինին իրենց Եկեղեցւոյն և ցեղին, աշակերտ են նոյն հաստատութեան, օրինակի համար Պ. Գրիգոր Ջանշեանց, որ մօտերս Կ. Պոլիս եկած է, խմբագիր Ռուսքի Վէտոմոսթի, և հեղինակ ռուսերէն, կարգ մը գրական և գիտական երկերու:

Կովկասիոյ մէջ և Տէրութեան ուրիշ կողմերն 30—40 տարի յառաջ հայ լեզուն շատ յետնեալ վիճք մ՚ունէր. հայ ժողովուրդը վրացերէն, պարսկերէն, թաթարերէն կամ ռուսերէն կը խօսէր: Այսպէս շարունակողներ այսօր բացառութիւն են լոկ, և թէ սակայն թէ եւրոպական նահանգաց մէջ, Հայք իրենց լեզուն սորված են ու կը խօսին առ հասարակ: Այս ուսում դպրոցներու մէջ և այս սովորութիւն դպրոցներու շնորհիւ ձեռք բերուեցաւ: Եւ Պ. Քանանեան կը պնդէ որ Լազարեան ճեմարանն հայ լեզուին և յարակից ուսմներուն տուած կարեւորութեամբ և հասուցած նշանաւոր հայագէտներով, ոչ նուազ սատարեց այս յաջողութեան:

* * *

Մեծանուն վերատեսչին այս ամեն յայտարարութիւններէն կ՚երեւի թէ ցորչափ հայ աշակերտք մեծամասնութիւն կազմեն Լազարեան ճեմարանին մէջ, և ցորչափ հաստատութիւնն իսկ գտնուի Պ. Քանանեանի նման տնօրէններու ձեռքին տակ, կարելի է յուսալ թէ Լազարեանց համբաւաւոր յիշատակարանն աւելի կամ նուազ պիտի պահէ իր հայ հաստատութեան հանգամանքը: Բայց եթէ հայ աշակերտաց համեմատութիւնն աւելի սակաւնայ, եթէ անխտրական ոգին աւելի յառաջդիմէ դպրոցին ուղղութեան մէջ, և եթէ օրին մէկը Ռուս մը կամ ռուսական ոգւով տոգորեալ ոմն տնօրէն կարգուի, վերջին յոյսը կորած կ՚ըլլայ սոյն հաստատութեան վրայ, գոնէ իբր հիմնադրաց տեսակէտով: Չի յայտնի է թէ ուսմանց ծրագիրն ո՛ և է ապահովութիւն չընծայեր, քանի որ եթէ հայ լեզուն ու կրօնն հայերէն կ՚աւանդուին, ռուս լեզուն ու կրօնն ալ ռուսերէն կ՚աւանդուին, և արդէն ամեն առարկայք ռուսերէն կ՚ուսուցուին բաց ի հայ ուսմանց, և դասատուաց ընտրութեան մէջ ազգութեան խտիր չկայ: Ուր որ խտիր չկայ, բաւական թէ նիւթական կարգերու մէջ, մեծամասնութեան վերապահեալ է առ ինքն ձգել փոքրամասնութիւնը վաղ կամ անագան: Եւ այս պարագայիս մէջ պէտք չէ մոռնալ թէ Լազարեան ճեմարանի վերատեսչութիւնն հաստատութեան մայրգումարին և ընդհանուր մատակարարութեան մասին կարեւոր անօրինութիւն չի կրնար ընել առանց ռուս կառավարութեան հաւանութեան, որ վերին համարատու է հաստատութեան վերաբերեալ ամեն բաներու մէջ: Միայն թէ վաւերական կտակագրեր կան օրինապէս հաստատեալ, և կառավարութիւնը խղճի մտօք կը յարգէ զայնս:

Վասնզի հա՛ն է թերեւս որ Լազարեան ճեմարանն ճապէս հին դասական ուղղութիւն մ՚ունի, այսինքն՝ գրական և պետական մարդեր հասցնելու սահմանեալ է, մինչ ռուսահայ երիտասարդութեան մէջ համալսարանական կրթութեան հետեւողներ աւելի գործնական ասպարէզներու կը հետամտին, այսինքն՝ փիսական-արուեստաբանական հաստատութիւններ կը մտնեն, կամ եթէ գրական բարձրագոյն դաստիարակութիւն մ՚ուզեն ընդունիլ՝ Գերմանիա կ՚երթան, ուր Իրաւագիտութեան, Բժշկութեան կամ Փիլիսոփայութեան Տոքթորի, մանկավարժի և աստուածաբանի վկայագրեր կ՚ընդունին՝ աւելի մասնագիտական և աւելի նպատակայարմար հաստատութեանց մէջ: Արեւելեան լեզուաց ճեմարանն աւելի կը պատրաստէ արեւելագէտ մատենագիրներ կամ քննադատներ և հիւպատոսներ ու դիւանագէտներ պատրաստելու, և կը վախնանք որ այսպիսեաց թիւը պէտք եղածէն պակաս ըլլայ Ռուսահայոց մէջ և ընդհանուր հայ հասարակութեան մէջ: Բայց ի հարկին կարելի չէ՞ Լազարեան ճեմարանի ուսմանց ծրագիրը վերաքննել, և ժամանակին պիտոյից աւելի համապատասխան ընծայել, մինչեւ որ բարձրագոյն ուսմանց հետամուտ հայ երիտասարդութեան մեծագոյն մասն մը առ ինքն քաշէ միշտ:—Այսպիսի հարցեր անշուշտ հիմնովին կրնան քննուիլ, և հաստատութիւնն իսկ իր հիմնադրաց նպատակին բաւ կարելոյն համապատասխան վիճակի մէջ կրնայ պահուիլ՝ ցորչափ Պ. Քանանեանի նման կարող և փորձեալ անձնաւորութիւնք վարեն զայն, և կը մաղթենք որ այնպիսիք անպակաս ըլլան ի գլուխ այն մեծ հաստատութեան:

ՔԱՂՈՒԱԾՔՆԵՐ

Պ. ԿԼԱՏՍԹՈՆ, ԻՒՐ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐՆ, ԻՒՐ ԱՐԿԱԾՆԵՐՆ.— Պ. Կլատսթոն քաղաքական հոգերէ զատ ուրիշ շատ մը հոգեր ալ ունի: Անձնական, ընտանեկան կամ հանրային ո՛ և է խնդրոյ վրայ միտք յոգնեցնող մարդիկ կան որք անհրաժեշտ պէտք կը զգան Պ. Կլատսթոնի կարծիքն իմանալ, իբր թէ անկէ խորհուրդ առնլով իրենց ամեն տարակուսանքը պիտի փարատին: Երիտասարդ մը որ Ցիսուսի Քրիստոսի աստուածութեան վրայ երկբայութիւն կը զգար, կը յայտարարէ իր հոգեւոր հովուին թէ իր հաւատքն այն ատեն միայն պիտի ամրանայ երբ իմանայ թէ Պ. Կլատսթոն եւս անկեղծապէս նոյն հաւատքը կը տածէ: Հովուին եղելութիւնը կ՚իմացնէ առ Պ. Կլատսթոն, որ կը փութայ երիտասարդին ուղղել թղթատարական քարտէս մը, որոյ վրայ իր ձեռքով գրած էր սա խօսքը.— «Ինչ որ կը գրեմ, ինչ որ կը խորհիմ, ինչ որ կ՚ակնկալեմ՝ հաստատուած է Տեառն Մերոյ աստուածութեան մասին մեր տածած հաւատքին վրայ, միակ և հիմնական յոյս մեր խեղճ և մեղանչական մարդկութեան»:

* * *

Աւասիկ Պ. Կլատսթոնի արկածին ճիշդ պատմութիւնը զոր իր որդին Պ. Հէնրի Կլատսթոն կը հաղորդէ լրագրաց.—Անցեալ երկուշաբթի, յետ միջօրէի, Պ. Կլատսթոն իր կնոջ հետ կառքով պտըտելէն ետեւ, հետիոտն տուն կը դառնար, երբ կով մը, որ հաշակ հանած էր իր եռանդուն բնաւորութեամբ և քաղաքական մարդոց դէմ իր բուռն ատելութեամբ, (զի նոյն օրն Երեսփ. Ժողովոյ ուրիշ պատուարժան անդամ մը գետնահարած էր,) կը խոյանայ մեծանուն ծերունւոյն վրայ, և կը տապալէ զայն: Այս դիւրին յաղթութիւնը բաւ կը համարի, և Պ. Կլատսթոն կարող կ՚ըլլայ ոտքի ելնել և տուն դառնալ առանց ուրիշ անպատեհութեան: Արկածին վրայ մարդու բան չըսեր, մինչեւ որ իր աջեւ խօսք կը բացուի վտանգաւոր կովու մը վրայ որ Հարտընի գեղին մէջ սոսր անոր կը զարնէ կոր եղեր: Երբ Պ. Կլատսթոն իր արկածը կը պատմէ, 25 անձինք անմիջապէս ագարակին կողմ կ՚երթան, կը փնտռեն կը գտնեն վտանգաւոր անասունն և գլուխը կը կտրեն: Այս գործը կատարող մարդն յաղթանակաւ կ՚առնու կը տանի գլուխն և եղջիւրներն: Մինչեւ ցարդ իրեն 12 անգլ. ոսկի առաջարկուեր է միայն գլխուն համար և չի տար: Ակռաները միայն հանելով ծախեր է, և հասին մէկ մէճիտիէէ աւելի ձեռք բերեր է: Աւասիկ նշանաւոր կով մը որ հաւանօրէն պատմութեան պիտի անցնի: Հոն իրեն պէս ապարածներ ոչ նուազ պիտի գտնէ ապաքէն:

ԿԱՅՍՐՈՒԹԻՒՆՆ Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Համպուրկցիք ամեն տարի Գերմանիոյ ուրիշ քաղաքներէն աւելի ուրախութեամբ կը տօնէին Սետան. Չին ի Սըտան Ֆրանսայի վրայ տարուած յաղթութեան տարեդարձը: Բայց այս տարի Համպուրկի մէջ սուգն ու տխրութիւնն ուրախութեան ցոյցերուն տեղը բռնեց: Բնակիչք կարծես խօսք մէկ ըրած էին և ո՛չ ոք դրօշ պարզեց. միայն կայսերական թղթատարութեան պաշտօնատան և կայարանաց վրայ դրօշ երեւցաւ: Ուրախու-

—)(138)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՌՆ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԹՇՈՒԱՌԱԿԱՆՆԵՐԸ

—Բայց ի՞նչ կայ ուրեմն այս գլխուն մէջ, մրմռաց ձեռքը ճակտին զարնելով. ապուշ եմ... երբ միտքս ու սիրտս լեցուն են այնքան բաներով, զորս կուզեմ անոր ըսել, ծաղրելի բառեր, անոտի խօսքեր միայն կուգան շուրթերուս վրայ: Եթէ, ինչպէս կը պնդեն, սէրը նրբամտութիւն կուտայ մանկամարդ աղջիկներուն, պէտք է ըսել նաեւ թէ ապուշ կը դարձունէ երիտասարդները: Անիծեա՛լ երկչոտութիւն: Ուրեմն շատ դժուար բա՞ն է արտասանել սա երեք բառերը. կը սիրե՛մ զձեզ:

«Ասկէ գեղեցիկ առիթ չեմ գտներ իրեն հետ խօսելու. պիտի Թողում որ խո՞յս տայ ձեռքէս:

—Օ՛ն, Ժօրժ, ըսաւ ինծ Պ. կոմսը, նուազ երկչոտութիւն և աւելի քաջութիւն: Լաւ ուրեմն, քանի որ պէտք է, այսօր կամ վաղը, պիտի համարձակիմ:

Տեսած էր մանկամարդ աղջկան ուղղուիլը դէպ ի այծտերեւներու պուրակը:

—Հոն է, ըսաւ ինքնին:

Պարտէզ վազեց, և արագօրէն դէպ ի պուրակը գնաց, իբր թէ վախնար որ յանկարծական մտածում մը չիգայ չիվերցունէ իրմէ վարժուհիին ներկայանալու քաջութիւնը:

Այս վերջինը զարմացման աղաղակ մը արձակեց տեսնելով անոր մտնելը պուրակին մէջ:

—Օրիորդ Մառի-Մատըլէն, ըսաւ յուզումէ թրթռացող ձայնով մը, կը ներէ՞ք որ նստիմ այս պուրակին տակ և ձեր մօտ քանի մը վայրկեան շնչեմ առտուան թարմ օդը:

Մանկամարդ աղջիկը կաս կարմիր եղած էր: Պատասխանեց ձայնով մը որ դողդղաց յանկամս.

—Պարոն Ժօրժ, իրաւունք չունիմ արգելուլ ձեզ որ այս պուրակը չմտնէք:

—Շնորհակալ եմ, օրիորդ:

Նստաւ: Եւ անմիջապէս, նման այն վախկոտին որ արիապէս կը նետուի վտանգին առջեւ.

—Օրիորդ Մառի-Մատըլէն, ըսաւ, կը սիրեմ զձեզ:

—Պարոն Ժօ՛րժ, ըսաւ մանկամարդ աղջիկը տկար ձայնով մը, ոտք ելնելու պէս շարժում մը ընելով:

—Ո՛հ, ոչ, գոչեց երիտասարդը, կեցէք, մի՛ հեռանաք ինէ: Եթէ գիտնայիք թէ ո՛րչափ քաջութեան պէտք ունեցայ հոս գալ համարձակելու և բերնէս հանելու համար այս խօսքերը, որք այնքան անգամներ վեր ելած են սրտէս և շուրթերուս վրայ կեցած: Կ՚աղաչեմ, կը պաղատիմ, օրիորդ Մառի-Մատըլէն, մտիկ ըրէք. այո, կը սիրեմ զձեզ, կը սիրեմ որպէս արժանի էք դուք, յարգական կերպով, սուրբ կերպով, ամբողջ եռանդովն սրտի մը որ բոլորովին ձեզ տրուած է: Իմ սէրս պաշտում մըն է, միակ սրտիս մէջ չէ, հոգւոյս մէջ է, բոլոր էութիւնս կ՚այրէ անմտածումս է, կեա՛նքս է: Այո, կեանքս. վասնզի այն օրէն սկսեալ երբ դուք Մոնտրաժէ եկաք, զգացի յինքս ապրելու ուրախութիւնը: Աստուածութեան պէս երեւցաք ինծ և ձեր սիրելի պաշտելի անձն իմ կուռքս ըրի:

«Հոգիս հոգիի մը պէտք ունէր, կը փնտռէի թէ որու կրնամ տալ բովանդակ գորովն որ կը զեղուր սրտէս: Ձեզ կը սպասէի և դուք եկաք: Եկաք բերել ինծ բոլոր ակնկալութիւններս: Միտքս լուսաւորուեցաւ և առաջին անգամն ըլլալով, փայլուն ութիւն մը տեսայ ապագային մէջ: Ա՛հ, մարդ զօրաւոր է երբ յինքն ունի հաւատք և յոյս: Իմ հաւատքս՝ ապագային այն գիտակցութիւնն է զոր դրիք յիս. յոյսը կը ցուցնէ ինծ երջանկութիւնը որ կրնայ ինծ տրուիլ և զոր ես ինքս պիտի տամ. գալով զօրութեանս, ամբողջովին ձեր մէջն է ան...: Դուք միեւնոյն ժամանակ հաւատքս, յոյսս և զօրութիւնս էք, այո, այո, քանի որ կեանքս էք:

Մառի-Մատըլէն, իր յուզումը զսպելու համար ըրած ջանքերուն հակառակ, յայտնապէս խռոված էր:

Մինչ երիտասարդը կը խօսէր այնքան տաքութեամբ և խանդով, ինք աչուըները խոնարհած էր: Մեղմօրէն վեր առաւ գլուխը, ցուցնելով երկու թաց մարգարիտներ իր թիթերուն ծայրերէն կախուած:

—Պարոն Ժօրժ, ըսաւ, անճառ արտայայտութեամբ մը, տխրութեամբ մտիկ ըրի ձեզ:

—Աստուա՜ծ իմ, գոչեց Ժօրժ, ձեզ անհաճոյ ըլլալու դժբախտութի՞ւնն ունիմ:

—Ոչ, վասնզի եթէ ես Մառի-Մատըլէն չըլլայի, երջանիկ պիտի ըլլայի ձեզ ներշնչելով ձեր արտայայտած զգացումները:

—Ի՞նչ կ՚ըսէք, չեմ հասկնար: Եթէ Մառի-Մատըլէն չըլլայի՞ք: Բայց ճիշդ Մառի-Մատըլէն ըլլալնուդ համար կը սիրեմ, կը պաշտեմ զձեզ:

—Գիտեմ ձեր ուղղամտութիւնը, պարոն Ժօրժ, գիտեմ թէ անկարող էք ստելու:

—Ե՛ս, ստե՛լ:

—Կ՚ըսէք թէ կը սիրէք զիս, կը հաւատամ ձեզ:

—Ո՛հ, այո, հաւատացէք ինծ; հաւատացէք որ հոգւոյս բովանդակ զօրութեամբը կը սիրեմ զձեզ, որքան որ մարդ մը կրնայ սիրել: Ա՛հ, իմինէս աւելի կատարեալ, բացարձակ անձնուիրութիւն երբեք չպիտի գտնէք: Կեանքս ձերն է, ձեզ տըւած եմ զայն, ընդունեցէք, և պիտի տեսնէք թէ որչափ անձնազոհ պիտի ըլլայ ձեզ երջանկացնելու համար:

«Դուք որբ էք, ես որբ եմ, երկուքս ալ ընտանիքէ զուրկ ենք... Արդ, միեւնոյն գոյութիւնն ունենալնուս, միեւնոյն դժբախտութիւնը ծնելնուս պէս զձեզ հարուածելուն, ճիշդ ձեր Մառի-Մատըլէնն և ինծ պէս ընտանեզուրկ ըլլալուն համար է որ այսպէս կը սիրեմ զձեզ: Անմիջապէս, հոս հասած օրերնուդ իսկ, անդիմադրելի կերպով դէպի ձեզ միտում մը զգացի. ձեր ճակատագիրն ա՛յնքան նման էր իմինիս: Եւ խորհրդաւոր ձայն մը խօսելով սրտիս, կ՚ըսէր.—«Անձնուէր բարեկամն եղիր Մառի-Մատըլէնին, որ քեզ համար մխիթարիչ հրեշտակ պիտի ըլլայ:» Ապագայիս եւ երջանկութեանս բոլոր երազներուն մէջ ինծ կ՚երեւէիք ժպտերես, շարունակ կը մտածէի ձեր ճակատագիրն իմինիս միացունելու:

—Երա՛զ մը, մրմնջեց մանկամարդ աղջիկը:

—Եթէ զիս սիրէք, իրականութիւն կ՚ըլլայ, յարեց երիտասարդն աշխուժիւ:

Վարժուհին երկար հառաչ մը արձակեց:

—Մառի-Մատըլէն, յարեց Ժօրժ դողահար ձայնով և անձկութեամբ անոր երեսը նայելով, անզգայօրէն մտիկ կ՚ընէք ինծ, և չէք մերժեր զիս. բայց վախի եւ յոյսի մէջտեղն եմ: Ա՛հ, կ՚աղաչեմ, եթէ անհաճոյ չեմ ձեզ, ըսէ՛ք. մի՛ թողուք զիս անողորմ անստուգութեան մը մէջ, որ կը ջախջախէ, կը սպանէ զիս: Ինչո՞ւ այդ տխրութիւնը տարածուած է դիմագծերնուդ վրայ: Ա՛հ, հիմակ, արցունքներ կ՚ուգան, կուլա՛ք: Օրիորդ Մառի-Մատըլէն, յանուն երկնից, պատասխանեցէք. բառ մը, մէկ բառ մը, շողալից ապագայ մը թող բանայ առջեւս կամ անէութեան մէջ մխրճէ զիս:

Բռնած էր վարժուհիին ձեռքը, զոր բերնին տարաւ և համբոյրներով ծածկեց. ինքն ալ խոշոր արցունքներ ունէր աչքերուն մէջ:

Մանկամարդ աղջիկը կամաց մը քաշեց ձեռքը:

—Ա՛հ, գոչեց, ձեր ուզածին պէս չեմ կրնար պատասխանել ձեզ: Ոչ, չեմ կրնար ըսել թէ կը սիրեմ զձեզ, քանի որ այն երջանիկ ապագան որուն վրայ կը խօսիք, չի կրնար իրականալ:

—Ա՛հ, բացագանչեց Ժօրժ, ուրախութենէ խելայեղ, կը սիրէ՛ք զիս, կը սիրէ՛ք:

—Լաւ ուրեմն, այո, պարոն Ժօրժ, կը սիրեմ զձեզ. բայց թէ՛ ձեզ և թէ՛ ինծ համար աւելի դժբախտութիւն չէ՞ քան երջանկութիւն: Այս բան ո՞ւր կրնայ տանիլ զմեզ: Աւա՜ղ, աւելի աղէկ ըրած կ՚ըլլայիք եթէ բնաւ չխօսէիք ինծ ձեր սիրոյն վրայ, բնաւ չպահանջէիք ինէ խոստովանութիւնն զոր չկրցայ չընել:

—Ի՞նչ կ՚ըսէք, գոչեց Ժօրժ սրտաղեկումով, բայց երկինքը կը բանաք ինծ: Ամեն ուրախութի՛ւն, ամեն երջանկութիւն ունիմ: Կեանքի բոլոր ուրախութիւնները մերն են այժմ:

—Պարոն Ժօրժ, պատասխանեց վարժուհին գլուխը թօթվելով, չէք խորհած, չէք խորհիր: Հոս՝ խիստ փափուկ, դժուարին կացութեան մը մէջ պիտի գտնուինք. կը սոսկամ անկէց:

(Շարունակելի)

թեան միակ նշանը կը ցուցնէին փոքրիկ տղայք որք՝ հնտախտի պատճառաւ արդէն արձակուրդ վայելելով՝ փողոցներու մէջ իրենք իրենց թափորներ կազմեր էին, և Sedanfest հայրենասիրական տօնը կը տօնէին երգելով, չըմբռնելով նշանակութիւնն այն կառքերուն ու սայլերուն որք իրենց քովէն կ'անցնէին՝ հնտախտաւորներ փոխադրելով ի հիւանդանոց կամ մեռեալներ տանելով ի գերեզմանատուն։ Իրաւ, Սեպտ. 2ին որոշեալ գոհաբանական աղօթքներն Համպուրկի եկեղեցեաց մէջ կատարեցան, բայց ժողովուրդն ո՛չ այնքան Սըտանի յաղթութիւնն յիշեց իւր աղօթից մէջ որչափ օրուան աղէտքն, և քարոզիչք ու ժողովուրդք աղօթեցին առ Աստուած՝ որ յառաջ հեռացնել քաղաքէն ու երկրէն այս մարդկային կոտորածն որ այնքան ընտանեաց մէջ սուգ մտցած է արդէն։

ԳԵՐՄԱՆ ԳԻՏՆԱԿԱՆՔ Տքթ. Քոխ և Տքթ. Ռաղս տեղեկագրած լինելով Համպուրկի մէջ հնտախտն յառաջ եկած է Էլպա գետին ջուրէն, զոր ապտռտած են Ռուսիայէն եկած հրեայ գաղթականք, որք Համպուրկի ջրամբարներուն մօտ զետեղուած էին առժամապէս, գերման կառավարութիւնն անմիջական տնօրինութիւններ բրաւ որպէս զի Ռուսիայէն հրեայ գաղթականք Գերմանիա չգան, նոյն իսկ Գերմանիայէն անցնելով ուրիշ երկիր երթալու համար։ Արդէն Անգլիա, Միացեալ Նահանգք և նոյն իսկ Ֆրանսա չեն ընդունիր հրեայ գաղթականներ, նոյն իսկ առժամապէս։

ԿՐԱԿՆ ՀՆՏԱԽՏԻ ԴԷՄ. — Գերման բժշկական թերթեր ազդուապէս կը պահանջեն որ հնտախտէ մեռնողներուն մարմինները չթաղուին այլ այրուին։ Medizinalrath բժշկական խորհրդական Տքթ. Բիւխէնմէյըր կը գրէ Ալկեմայնէ Մէտիցինիշէ Ձէնդրալ Ձայթունկի մէջ. — Բժշկական ոստիկանութեան գլխաւոր պաշտաւոնութիւնը պէտք է ըլլայ հոգ տանիլ որ վարակման ամեն միջոցք փճացուին, և վարակման ամենէն ազդու միջոցն է միկրոբն որ կը բնակի հնտախտաւորաց մարմնոյն մէջ։ Զասոնք փճացնելու համար ի՞նչ հզօր և արմատական միջոց կան բոցերու մաքրիչ գործողութեան մատնել զայնս։» — —Նոյն մօտ Տեօյչէ Մէտիցինալ Ձայթունկ կ'ըսէ որ երբ Տքթ. Քոխ հնտախտաւորաց հագուստներն ու յաթերն այրել կը պատուիրէ, ո՜րչափ եւս կարեւոր է անոնց դիակները բոցերու մատնել, իբր գլխաւոր կեդրոն մահաբեր մանրաճճիներուն։ Դիտուած է որ հնտախտէ վարակեալ երկիր մը ձմեռ մը կամ երկու ձմեռ անցունելէն ետև նորէն համաճարակ մը կ'ունենայ, որ ուրիշ բան չէ բայց եթէ գերեզմաններու մէջ թաղուած—և շատ անգամ ոչ այնքան խորունկ թաղուած—դիակներու միկրոբներուն ծաւալումն ո և իցէ միջոցաւ, որով հիւանդութիւնը կը նորոգուի երկրին մէջ։ —Գերման բժշկաց այս տեսութեան առջեւ կարելի՞ է միթէ ժողովրդային նախապաշարումն համարել Կ. Պոլսեցւոց համոզումն, որք 1865ի հնտախտին յանկարծակի դադրիլը կը վերագրեն նոյն համաճարակի վերջին օրերուն պատահած հաչակաւոր հրդեհին, որ Պոլսոյ կողմն ամբողջ թաղեր լափեց։

—Մեծ թշուառութիւն կը տիրէ Համպուրկի մերձակայ գիւղերէց լուացարար ընտանեաց մէջ, զի ապտոտ լաթեր քաղաքէն դուրս չեն հանուիր լուացուելու համար կ'այրուին։

ՊԵԼԺ լրագիրք ոմանք կը պահանջեն որ պելժ նախարարութեան կողմէ դիտողութիւնք ուղղուին Ֆրանսական վարչութեան ի Փարիզ՝ Ֆրանսայի հիւսիսային գաւառներէն պելժ հանքագործ բանւորներուն արտաքսման դէմ. զի, որպէս երէկ ծանուցինք, Ֆրանսացի գործաւորք բռնի կը հեռացնեն պելժ գործաւորներն, իրենց համար արգելք լինելուն համար։ Պելժիոյ հանքերուն մէջ աշխատող Ֆրանսացի բանւորներուն բան չըսուիր։

ԷՄԻՆ ՓԱՇԱՆ, բստ վերջին լրոյ, չուզեր գերմանական հողը պահել յԱրեւելեան Ափրիկէ, այլ կը շարունակէ իւր հաշւոյն գործել աւելի ներսերն, Հասարակածային Նահանգաց մէջ, ուր գինք գտած էր երբեմն Սթէնլի։ Գերմանք կը գդրանան որ իրենց տակով և իրենց պաշտպանութեան ներքեւ ճամբայ ելնելէ յետոյ, արքայացեալ գերման գիտնականն իւր անձնական հաշւոյն կը գործէ։

Ի ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՍ, Վերին Լճին մէջ, Ուէսթըրն Ռէզէրվ մեծ շոգենաւն ժայռի մը զարկաւ, և անմիջապէս ընկղմեցաւ։ 26 հոգիք կորան։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ շատ տարիներէ հետէ այսչափ սաստիկ հնտախտ չէր տեսած։ 1848ի հնտախտը չորս ամիս տեւած էր և ցարդ Գերմանիոյ մէջ պատահած սաստկագոյն համաճարակն էր, բայց միայն 3,687 հոգիք վարակեցան յայնժամ և 1,765ը կորան։ Իսկ այս անգամ Օգոստ. 18էն (Ն. Տ.) մինչեւ 1 Սեպտ., բստ պաշտօնական հաշւոց, 3,888 հոգիք վարակեցան և 1,770ը մեռան, և կ'երեւի թէ այս անգամ հազիւ մէկ ամսուան մէջ 1848ի կրկին անգամէն շատ գոհ կուտայ Համպուրկ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Տիարպէքիրի վիճակին առաջնորդական ընտրելեաց համար հետեւեալ ցանկը պատրաստուած է. Գեր. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Ցովհաննէսեան, Արժ. Մովսէս վարդապետ Ներսէսեան և Արժ. Վահան վարդապետ Ցակոբեան։

Դատաստանական Խորհրդոյ անդամներէն Մեծ. Նազարէթ էֆէնտի Խաչերեանի տեղ, որ հրաժարած էր, Խառն ժողովը նոյն խորհրդոյ անդամ ընտրած է Մսրեան Մեծ. Գրիգոր էֆէնտին։

Բաղէշի գաւառական թերթին մէջ կը կարդանք թէ Մշոյ Ս. Կարապետի վանուց ուխտագնացութիւնն ամենայն անդորրութեամբ տեղի ունեցեր է, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին և բարեմաղթութիւնք եղեր են վասն կենաց Ն. Վեհափառութեան։ Առանց ո և է պատահար ուխտաւորք ողջամբ իրենց տեղերը վերադարձեր են։ Տեղւոյն կառավարական պաշտօնեայք, կուսակալին հրամանաւ, հսկեր են բարեկարգութեան վրայ։

Մոսքուայի Լազարեան Ճեմարանի Վերատեսուչ Պ. Գէորգ Քանանեան, որոյ վրայ խօսած ենք մեր այս աւուր Խմբագրականին մէջ, այսօր իւր տիկնոջ հետ Պրուսա կ'երթայ, ուր երեք օր մնալէ յետոյ պիտի դառնայ Բերա, Կրանտ Օթէլ տը Լօնտր պանդոկը։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Երէկ, Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ հանդիսաւորապէս տեղի ունեցաւ Աղէքսանդր էֆէնտի Փանոսեանի նշանախօսութիւնն ընդ Ազն. Օր. Եւա Կ. Հազարեանի։ Ներկայ էին՝ Փանոսեան ընտանեաց կողմէ Ասպետ Զունդ, Ցաքեթիկ Նէվրուզ, Գրիգոր Սէլիմէճեան, Գրիգոր Շամտանճեան և Օննիկ Փանոսեան էֆէնտիները։ Իսկ Հազարեան ընտանեաց կողմէ Սահակ Ղազարոսեան, Մինասն Ցովակիմեան, Խաչիկ Կամսարական և Յուսուֆ ու Կ. Հազարեան էֆէնտիները։

Ըստ պաշտօնական գործողութեանց Փոխանորդարանի մէջ, ներկայք Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր քով հրաւիրուեցան և մեծարուեցան պատշաճապէս։ Ն. Ամենապատուութիւնն իր հայրական օրհնութիւնները ձօնեց և բարեմաղթութիւններ բրաւ խօսնեցելոց երջանկութեանը համար։

Հարսանեաց հանդէսը պիտի կատարուի յառաջիկայ երկուշաբթի, ժամ 6½ին, Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյն մէջ։

ՀՐԱՒԷՐ ԱՌ ՈՒՍՈՒՑԻՉՍ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հրամանաւ, Ուսուցչական Ժողովոյ Բ. Նստաշրջանի չորրորդ և վերջին նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ երկուշաբթի 31 օգոստոս, ճիշտ ժամ 6-10, Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, խորհրդակցելու Պատ. Ուսումն. Խորհրդոյ առաջարկած օրակարգի հետեւեալ խնդրոց վրայ.

Ա. Մեր մէջ մանկավարժական մարմնոյն կազմութիւնը կը պատասխանէ՞ ճշմարիտ կրթութեան մը պահանջներուն, եւ եթէ ոչ՝ ի՞նչ դարման հարկաւոր է։

Բ. Տղոց ֆիզիքական, մտաւորական ու բարոյական կարողութեանց զարգացման հիմնական եղանակներն որո՞նք են։»

Ուստի կը հրաւիրուին Պատ. ուսուցիչք և Ազն. ուսուցչուհիք ներկայ գտնուիլ։

Ատենադպիր Ուսուց. Ժողովոյ
Դ. Ց. ԽԱՉԿԵԱՆ

28 օգոստ. 1892

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Տնտեսական Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան

Նոր գիւղի Ս. Աստուածածին Եկեղեցւոյ Սնտուկի մատակարարութեան միամեայ հաշուեցոյցն՝ 1891 յունուար 1էն մինչ ցվերջ դեկտեմբերի, ըստ օրինի Տնտես. Խորհրդոյ ներկայացուցուած և անոր յար և նման մի օրինակն յիշեալ Եկեղեցւոյ բակն կախուած է ի տես թաղեցւոց։

Տնտես. Խորհուրդն այսու պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ յիշեալ թաղի պատուարժան ազգայնոց, որ նոյն հաշուեցոյցին վրայ՝ եթէ որ և է դիտողութիւն կամ բողոք ունին, թուականէս մինչեւ 21 օր պայմանաժամու մէջ գրաւոր կերպիւ ներկայացնեն Տնտես. Խորհրդոյ։

Սոյն պայմանաժամին լրումէն յետոյ՝ ո՛ր և է բողոք կամ դիտողութիւն անսեղի պիտի մնայ։ (Կնիք)

26 օգոստոս 1892

ՄԱՍԻՍ

ՄԱՍԻՍ պիտի հրատարակուի վաղը հետեւեալ բովանդակութեամբ.

ՄԵՐ ՎԱՆՔԵՐԸ — ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ
ՄՈԼՈՐԵԱԼԸ (քերթուած) — ՄԿՐՏԻՉ ԱՃԷՄԵԱՆ
ՄԵՌԱԾ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐ — ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ
ՍԻՊԻԼ (ծանօթ դէմքեր) — ԳՐԻԳՈՐ ԶՕՀՐԱՊ
ՄԵՐ ԿԵԱՆՔԷՆ
[Բողոքական պատուելի մը.—Բդախօս Հայեր։—Հաւատացեալի մը մահը.—Մանուշակի մնացորդը կ'օրհնէ՞ թէ կ'անիծէ.—...Ցմ'ւ.—Սօֆիաւրը.—Պարտիզակցի աղջիկներ.—Գաղտասար Ակօ.—Կոտրած սափորին պայքարը։] — ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ
ՄԵՐ ՀՈՐԻԶՈՆԻՆ ՎՐԱՅ — ՄՈԼՈՐԱԿ

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Մարաշի գաւառին կառավարիչ անուանեցաւ Մշոյ կառավարիչ Լէնխ փաշա, որուն Բումէլի կէյլէրպէյիի աստիճան տրուեցաւ։

Մշոյ կառավարիչ անուանեցաւ Հասիպ փաշա, Նախկին կառավարիչ Դըրզիելեանի։

Կարնոյ առեւտրական դատարանին Նախագահ անուանեցաւ Սապրի էֆէնտի, Նախորդ Նախագահ առեւտրական դատարանին Եանեաի։

Սանճէ Միւթէսարիֆի աստիճան տրուեցաւ մաքսային ժողովոյ անդամ Ճելալ պէյի, թարգմանութեանց դիւանին տնօրէն Շէֆիք պէյի և Միտիլլիի մաքսատան տնօրէն Այի Նէվզատ պէյի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Մաքսային վերատեսչութեան հաշուակալութեան դիւանին առաջին դպիր տնօրէն Թալաթ պէյի և Եէմէնի մաքսային արտնօրէն Նէճաթ էֆէնտիի։

Միրիվլայութեան աստիճան տրուեցաւ կայս. թիկնապահ գնդապետ Ֆաշիտ պէյի։

Նրրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Թէսսալիոյ Շէրիյէ ժողովին անդամ Ահմէտ Համտուլլահ էֆէնտիի և Վճռաբեկ ատենի անդամներէն Մէհմէտ էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Գոնեայի նահանգին ոստիկան-զինուորաց հրամանատար Հիւսէյին փաշայի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Այվալըքի անգլիական փոխ-հիւպատոս Պ. Իպրաւլոյի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Մաքրիքէօյի թաղապետական բժիշկ Ահմէտ Թահիր պէյի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ. — Հնտախտի դէպքերու վրայ Առողջապահական Վարչութիւնն հետեւեալ երկու տեղեկագրերն՝ և Տրապիզոնի կուսակալութիւնն ալ հետեւեալ երկու հեռագրերը մատուցած են կայս. պալատան առաջին քարտուղարութեան։

ՊԱՏՃԷՆ ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՅ

Թէհրանի առողջապահական բժիշկը օգոստոս 25 թուականաւ հեռագրած է թէ տեղւոյն հիւսիսակողմը գտնուած գիւղերու մէջ հնտախտ ծագելով հազար մարդեր բռնուած և հինգ հարիւր մարդեր մեռած են։ Հոտէյտայի առողջապահական բժիշկը օգոստոս 25 թուականաւ հեռագրած է թէ ի Լահճէ հնտախտ ծագեր է և թէ Պէնի ու Ճամի գիւղերուն մէջ ճարակած հիւանդութեան տեսակը քննելու համար հարկ եղածն ի գործ դրուած է։

Կարնոյ առողջապահական քննիչը օգոստոս 25 թուականաւ հեռագրած է թէ երէկ մատուցուած տեղեկագրին մէջ նշանակեալ դէպքերէն զատ ուրիշ ո և է դէպք չէ պատահած Իլիճքիւրեք և Վէյիսպապա գիւղերուն մէջ։ Բլաթանի մաքրանոցէն կը հեռագրեն թէ մաքրանոցին ու գիւղաքաղաքին մէջ օգոստոս 24ին հիւանդութեան ո և է դէպք չէ պատահեր։

Օգոստոս 25ին, վարակեալ տեղերէ Գավագի մաքրանոցը ժամանած են 15 շոգենաւեր, որոց 14ն ուղղակի Միջերկրական ուղեւորած են առողջապահական պաշտօնէից հսկողութեամբ։ Շոգենաւ մը ու առագաստանաւ մը Քարանթինի պայմանաժամն աւարտած ըլլալով, ազատ անցագիր ստացած են։ Չորս շոգենաւեր ու 20 առագաստանաւեր, որոց եկած տեղերուն համար բժշկական քննութիւն որոշուած է, յետ քննութեան ազատ անցագիր ստացած են։ Քարանթինա սպասող շոգենաւի մը 13 նաւաստեաց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։ Նոյն թուականին Սինոպի մաքրանոցին մէջ շոգենաւ մը ու առագաստանաւ մը քարանթինայի պայմանաժամն աւարտած ըլլալով, ազատ անցագիր ստացած են։ Քարանթինա սպասող 7 շոգենաւերու ու 18 առագաստանաւերու 467 նաւաստեաց, մաքրանոցին մէջ սպասող 339 ուղեւորաց և շրթային պահապան զինուորաց և Սինոպի ու շրջակայից առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

ՆԱԽԱԳԱՀ
26 օգոստոս Առողջապահական Ժողովոյ

* * *

Կարնոյ առողջապահական քննիչը օգոստոս 26 թուականաւ հեռագրած է թէ Դըզըլ Տիզէէն հինգ ժամ հեռուն գտնուած պարսկական Օվաճէնք գաւառակին մէջ հնտախտ ծագեր է. թէ՛ Կէօնիկի մաքրանոցին և թէ Իլիճքիւրեք ու Վէյիսպապա գիւղերուն մէջ ո և է դէպք չէ պատահած։ Կարնոյ ու Վանայ կուսակալութիւնք օգոստոս 26 թուականաւ հեռագրած են թէ ի Հասան Գալէ շրթայի ներքեւ առնուած վայրերու և Վանայ Աղբակ գաւառակին մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է և հիւանդութեան ո և է դէպք չէ պատահած։

Օգոստոս 26ին Սինոպի մաքրանոցը ժամանած են երեք առագաստանաւեր, որք քարանթինայի ենթարկուած են։ Քարանթինա սպասող 7 շոգենաւերու ու 21 առագաստանաւերու 491 նաւաստեաց ու 339 ուղեւորաց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։ Նոյն թուականին, վարակեալ տեղերէ Գավագ ժամանած են 9 շոգենաւեր և առագաստանաւ մը։ Ասոնցմէ 8 շոգենաւք ուղղակի Միջերկրական ուղեւորած են առողջապահական պաշտօնէից հսկողութեամբ։ Շոգենաւ մը ու երեք առագաստանաւեր քարանթինայի պայմանաժամն աւարտած ըլլալով, ազատ անցագիր ստացած են։ Երեք շոգենաւեր ու 38 առագաստանաւեր, որոց եկած տեղերուն համար բժշկական քննութիւն որոշուած է, յետ քննութեան ազատ անցագիր ստացած են։ Քարանթինա սպասող շոգենաւի մը մէջ գտնուած 20 նաւաստիներու առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

ՆԱԽԱԳԱՀ
27 օգոստոս Առողջապահական Ժողովոյ

* * *

ՊԱՏՃԷՆ ՀԵՌԱԳՐՈՅ

Երէկուընէ մինչեւ այսօր ևս Բլաթանի մաքրանոցին ու գիւղաքաղաքին մէջ ո և է դէպք չէ պատահած, Միւս մաքրանոցներուն և նահանգին ուրիշ կողմերուն մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ վիճակի մէջ է։ Քարանթինայի շրթայներու պահապան զինուորաց ու ոստիկան-զինուորաց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

Տրապիզոնի Կուսակալ
26 օգոստոս ԳԱՏՐԻ

* * *

Երէկուընէ մինչեւ այսօր ևս Բլաթանի մաքրանոցին ու գիւղաքաղաքին միւս մաքրանոցներուն և նահանգին ուրիշ կողմերուն մէջ հիւանդութեան ո և է դէպք չէ պատահած։ Քարանթինայի շրթայներու պահապան զինուորաց ու ոստիկան-զինուորաց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

Տրապիզոնի Կուսակալ
27 օգոստոս ԳԱՏՐԻ

—Տրապիզոնի կուսակալութիւնը օգոստոս 26 թուականաւ հեռագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան թէ Բլաթանայի մաքրանոցին մէջ քարանթինա կսպասեն ութ ուղեւորք, 22 փոքր նաւեր ու 105 նաւաստի։ Խամիքէօյի մաքրանոցը ժամանած են 13 ուղեւորք ու 10 անասունք։ 28 ուղեւորք ու 13 անասունք քարանթինայի պայմանաժամն աւարտելով մեկնած են։ Այժմ կը գտնուին 145 ուղեւորներ և 332 անասուններ։ Խոպէի մաքրանոցին մէջ 40 ուղեւորք կան, որոց երեքը սովորական ախտերով հիւանդացած են։ Կիրասոնի մաքրանոցին մէջ 24 ուղեւորներ կան, որոց երեքը տենդէ կը տառապին։ Օրտուի մաքրանոցին մէջ 11 ուղեւորք կան։ Սամսոնի մաքրանոցին մէջ 270 ուղեւորք և 219 անասունք կը գտնուին։ Ուղեւորներէ 20ը քարանթինայի պայմանաժամն աւարտելով մեկնած են։ Ինեպի մաքրանոցին մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։ Վերոյգրեալ մաքրանոցներուն և նահանգին միւս կողմերուն մէջ տարափոխիկ հիւանդութիւնք բնաւ գոյութիւն չունին։

Տրապիզոնի կուսակալութիւնն օգոստոս 27 թուականաւ հեռագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան թէ Բլաթանայի մաքրանոցին մէջ ուղեւոր մը ու երկու փոքր նաւեր ժամանած են։ Այժմ կը գտնուին 23 փոքր նաւեր ու 112 նաւաստիք։ Փոքր նաւ մը՝ չորս նաւաստիներով՝ քարանթինայի պայմանաժամն աւարտած և մեկնած է։ Խամիքէօյի մաքրանոցին մէջ 93 ուղեւորներ ու 197 անասուններ ժամանած են։ 24 ուղեւորներ ու 88 անասուններ քարանթինայի պայմանաժամն աւարտելով մեկնած են։ Այժմ կը գտնուին 175 ուղեւորներ ու 431 անասուններ։ Խոպէի մաքրանոցն ուղեւոր մը ժամանած է և երեք ուղեւորք մեկնած են։ Այժմ կան 38 ուղեւորներ։ Կիրասոնի մաքրանոցին մէջ 29 ուղեւորներ և 5 անասուններ կան և Սամսոնի մաքրանոցին մէջ՝ 119 ուղեւորներ ու 254 անասուններ։ Օրտուի ու Ինեպոլի մաքրանոցներուն մէջ նոր ուղեւորք չեն ժամանած։ Վերոյգրեալ մաքրանոցներու և նահանգին ուրիշ կողմերուն մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ վիճակի մէջ է։

—Այտընի կուսակալութիւնը օգոստոս 25 թուականաւ հեռագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան թէ Թիլթատարն զարնող աւազակաց համար շարունակաբար կատարուած խուզարկութիւններով, անոնցմէ Չէյպէք օղլու Իպրահիմ՝ Ալաշէհրի Ինէկէօլ գիւղախումբին կողմերը սպաննուած ձերբակալուեր է և թէ ամեն ջանք կ'ըլլայ նորա միւս ընկերներն ալ ձերբակալելու և յափշտակուած գոյքերն ձեռք ձգելու համար։

—Եէմէնի ընդհանուր հրամանատարը օգոստոս 16 թուականաւ հեռագրած է Սպարապետի Դրան թէ Հոտէյտա գաւառին Հուճուղիյչամ գաւառակի Շէրէֆէյն ու Շահիլ լերանց բնակիչք՝ այդ լեռներու բարձրութեանը (ծովու մակերեւոյթէն 2000 մեդր) ամրութեանը և բնակչաց շատութեանը (քսան գիւղերու մէջ 80,000 հոգի) ապաւինելով եղած կրկնակի յորդորանաց չեն համակերպեր, որով յարձակում մը ըլլալով, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, Շահիլ լեռն ու քաղաքը պատերազմաւ գրաւուեր է և զինուորք երկուս «Փատիշահըմ չօք եաշա» գոչեր են։ Շէրէֆէյն լերանց արեւելեան կողմէն՝ Սուտաէն ու Ջիվէրէն՝ երեք թեւի վրայ յարձակուեր է։ Առաւօտէն մինչեւ իրիկուն պատերազմ մը տեղի ունենալով, յեղուզակներն բոլորովին ցիրուցան եղեր են և այդ լերանց ամենէն բարձր գագաթները, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, գրաւուելով զինուորք բարեմաղթութիւններ ըրեր են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

—Իրաւագիտական վարժարանի դասախօսութիւնք պիտի սկսին սեպտեմբեր 3ի հինգշաբթի օրը։ Աշակերտք պարտին նոյն օրը ի վարժարան գտնուիլ ժամ 3ին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ վարչութիւնն հետեւեալ շրջաբերական-հեռագիրներն ուղղած է քարանթինայի կայարանաց.

Առողջապահական խորհրդոյ որոշմամբ, անցեալ մայիս 28 թուականաւ շրջաբերականաւ մը Ափրիկէի ծովեզրէն —Կուարտաֆուի հրուանդանէն մինչեւ Օպօք— եկող նաւերուն վրայ դրուած տասնօրեայ քարանթինան 20/1 սեպտեմբերէն անդին գործադրելի է նաեւ մինչեւ Մասուա (առանց այս նաւահանգստին)։

Նոյնպէս, Եէմէնի ծովեզրէն—Հոտէյտայէն մինչեւ Լիթ (առանց այս նաւահանգիստին)— եկող նաւերը սեպտեմբեր 20/1էն անդին ենթարկուած են տասնօրեայ քարանթինայի։

—Առողջապահական խորհրդոյ որոշմամբ, սեպտ. 26/7էն անդին տասնօրեայ քարանթինայի ենթարկուած են Եւրոպայի հիւսիսային բոլոր ծովեզրէն—Քրոնշթատէն՝ Ֆինլանտի ծոցին մէջ, մինչեւ Շէրպուր (առանց այս նաւահանգիստին)— եկող նաւերը։

Նոյն քարանթինան, նոյն թուականէն սկսեալ, դրուած է Անգլիոյ հետեւեալ նաւահանգիստներէն եկող նաւերուն վրայ. Կլասկօվ, Շիլտս, Լիվըրբուլ, Սուէնսի, Կրիմսպի և Լոնտոն։

Այս քարանթինան պիտի մաքրուի Քլազոմէնի կամ Պէրութի մաքրանոցներուն մէջ։

— Առողջապահական խորհրդոյ որոշմամբ, օգոստոս 28/9էն անդին տասնօրեայ քարանթինա դրուած է ամբողջ Կարինի նահանգին համար։

—Առողջապահական խորհրդոյ որոշմամբ, սեպ. 20/1էն անդին տասնօրեայ քարանթինա դրուած է Քուրտիէն (Պելուճիստան) և պարսկական ծովեզրէն (Պարսկային ծոց) եկող նաւերուն վրայ։

—Առողջապահական խորհրդոյ որոշմամբ, սեպտեմ. 26/7էն անդին բըժիշկ ունեցող նաւահանգիստ մը մէջ հինգօրեայ քարանթինա պիտի կրեն ուղեւոր ունեցող այն նաւերն, որք կուգան Ֆրանսայէն (Մարսիլիեաէն սկսեալ), Իտալիայէն և Աւստրիա-Հունգարիայէն։

Նոյն նաւահանգիստներէն եկող այն նաւերն, որք ուղեւոր չունին, բժշկական խիստ քննութեան պիտի ենթարկուին։

Ընդհ. Քնն.
ՏՕՔԹ. ՓՕԶՕՆԻ

Կ. Պոլիս 27/8 սեպտ. 92

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ Անկելանոցին շէնքին կառուցումը ճարտարապետ Անտօն էֆէնտիի վրայ մնացած ըլլալով 70,000 ոսկւոյ, բստ այսմ տեղեկագիր մը մատուցուած էր Վեհ. Սուլթանին, սակայն Ն. Վեհափառութիւն հրամայած է թուղթերը Բ. Դրան վերադարձնել այդ գնոյն վրայ նոր զեղչ մը ևս ընելու համար։ Կայս. սոյն Իրատէին համաձայն, Նուազուրդ կատարուելով երէկ այդ շէնքին կառուցումն 59,000 ոսկւոյ յանձնուեցաւ ճարտարապետ Վսեմ. Ցովհաննէս էֆէնտի Ալնաւորեանի։ Վաղն ևս այդ գնոյն վրայ եթէ հարիւրին երկու զեղչ մը ընող ըլլայ, նուազուրդը պիտի շարունակուի։

ԹԷՐԷ ՊԱՇԻ ԱՐԿԱԾԸ. — Նըլոըզի հիւանդանոցին մէջ այժմ կը գտնուին ինը վիրաւորեալք, որք ամենայն հոգածութեամբ կը դարմանուին։ Վեհ. Սուլթանն իւր հայրական հոգածութեամբ միշտ հրամաններ կուտայ բժշկաց, վիրաբոյժներուն և այլոց որպէս զի վիրաւորեալք ամեն հանգստութիւն վայելեն։ Ի մօտոյ նոյն հիւանդանոցը պիտի փոխադրուին նաեւ երեք վիրաւորեալներ, որք այժմ թաղապետութեան հիւանդանոցին մէջ կը գտնուին։ Վիրաւորեալք երախտագիտութեամբ լցեալ ջերմ բարեմաղթութիւններ կ'ընեն վասն թանկագին կենաց Վեհ. Սուլթանին։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՑ ՍԱԿԱՑՈՅՑ. — Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան և Բումէլիի երկաթուղեաց վարչութեան միջեւ՝ ընդհանուր սակացոյցերու նկատմամբ եղած անհամաձայնութիւնը կարգադրելու համար, Բ. Դրան կողմէ յանձնաժողով մը կարգուած է, զոր կը կազմեն Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան երկաթուղեաց ընդհանուր տնօրէն Վսեմ. Խայրի պէյ, Բ. Դրան Իրաւագէտ խորհրդական Նորատունկեան Վսեմ. Գաբրիէլ էֆէնտի, Մաքսային վերատեսչութեան պաշտօնեաներէն Րիզա պէյ և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան մասնագէտ խորհրդական Պ. Կալան։

ԵՕԹՆԷՆ մինչեւ տասն և եօթը տարու չորս չարաճճի յոյներ— անոնք որ այն տարիքէն սկսեալ արդէն ցոյց կուտան անըմբռնելի յանդգնութիւն մը— խելքերնին կը փչէ որ ծովու վրայ զբօսական պտոյտ մը ընեն. անմիջապէս ի գործ կը դնեն իրենց այդ հաճոյական գաղափար. Հիւսէյին չավուշին մակոյկը կը վարձեն, ու մէջը նետուելով՝ անմիջապէս ճամբայ կ'ելնեն գինիով կլլելով, բանաստեղծութիւն ընելով. երբ մակոյկն՝ ի տատան բաւական խոշորացած ալիքներու՝ Պէշիքթաշի բացը կ'ելնէ, տղայք կը տեսնեն որ նաւաքաշ շոգենաւ մը՝ մակոյկ մը ետին ձգած՝ կը սուրայ ջուրերուն վրայէն, ուրիշ աւելի բեղուն գաղափար մը կը յղանան. իրենց մակոյկն ալ կը կապեն ան միւս մակոյկին, և ի՜նչ ուրախութիւն, հիմակ իրենք ալ կը ցատքռտեն ալեծուփ ծովուն վրայ։ Բայց յանկարծ, կա՜ռչ, կը խզուի չուանը, մակոյկը ետեւ կը ցատքէ, յառաջ կը նետուի, ու սաստկապէս կը զարնուի միւս մակոյկին և ճո՜ռմ, ծովին մէջ կը դառնայ։

Խեղճ տղաքներէն երեքը անդնդասոյզ կ'ըլլան և ա՛լ չեն երեւիր. իսկ մակուկավարն ու չորրորդ տղան բարեբախտութիւն կունենան ազատուելու։

Այսօրինակ դէպքեր գրեթէ ամեն օր կը պատահին. յանցանքը որո՞ւնն է երբ այդ մատաղ պատանիներն այսպիսի արկածներու զոհ կ'երթան—իրե՞նց. անշուշտ ոչ —այլ իրենց անհոգ թող ծնողաց։

ՖԷՍԽԱՆԷԻ զինուորական գործարանին համար Լոնտոնէն մեքենաներ և այլն պիտի գնուին 26,900 ոսկւոյ և մինչեւ վեց ամիս պիտի յանձնուին։ Այդ դրամ պիտի վճարուի օսմ. կայս. Պանքային միջոցաւ։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարար Վսեմ. Խալիլ Րիֆաթ փաշայի զոքանչն, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, նախընթաց գիշեր մեռաւ և յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ մեծ հանդիսիւ։

ԴՐԱՄԱՆԵՆԳ. — Թուրք լրագիրք կը պատմեն թէ ոստիկանութիւնը ձերբակալած է՝ Սկիւտարի Տաշ Համամը թաղ բնակող Մկրտիչ անուն մարդ մը՝ կեղծ դրամ մը քշելու պահուն։ Տունը խուզարկուելով գործիներ գտնուած են և քննութիւնք կը շարունակուին։

ՖԷՐԻՏՈՒՆ ՊԷՅ, օսմանեան դեսպան Պետերսբուրգի, արձակուրդով մայրաքաղաքս պիտի գայ։

ԱՇԻՐԷԹՆԵՐՈՒ վարժարանին աշակերտելու համար Պաղտատէն, Հալէպէն ու Շէհրը Զօրէն ինը տղաքներ ճամբայ հանուած են դէպ ի մայրաքաղաքս։ Այդ տղաքներ նոյն տեղերու Աշիրէթներուն երեւելեաց զաւակներն են։

ԱՐԿԱԾՔ. — Նախընթաց օր ի Ճիպալի պատ մը փլչելով տասը տարեկան տղայ մը փլատակաց ներքեւ մնաց։ Տղան թէեւ ազատուեցաւ, սակայն վէրքերը ծանր ըլլալով, ազատելն անյոյս կը թուի։

—Երէկ, Ղալաթիոյ մաքսատան ներքին դրան արտաքին կողմը գտնուած սիւնին վրայէն քարի կտոր մը վար իյնալով, սիւնին մօտը գտնուած ապակեայ փեղկերը կոտրեց։ Ապակիի կտորները երկու հըրեաներու վրայ իյնալով թեթեւապէս վիրաւորեցին զանոնք։ Քարին քով գտնուած միւս քարերը վար առնուեցան, ո և է վտանգ չպատահելու համար։

ԵՂԵՐՆԱԳՈՐԾ ատեանն տասը տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց Մըկըր անուն մարդ մը, որ Սիմօն անուն բեռնակիրն սպաննած էր։

ԱԹԷՆՔԻ ֆրանսական վարժարանին տնօրէն Պ. Հօմօլ ծանուցած է Փարիզի գեղեցիկ դպրութեանց ակադեմիային թէ նամակ մը ընդունած է Կ. Պոլսոյ կայս. Թանգարանին տնօրէն Վսեմ. Համտի պէյէն, որ կը ծանուցանէ իր ի մօտոյ ուղեւորութիւնն ի Լաժինա և կը հրաւիրէ զինքը որ ֆրանսական վարժարանին մէկ անդամը նշանակէ իրեն ընկերանալու համար Հէքատի տաճարին խուզարկութեանց։

Կայս. Թանգարանի վարչութեան կողմէ ձեռնարկուած հետազօտութիւններու արդիւնքները՝ Համտի պէյի պիտական հմտութեան շնորհիւ՝ պիտի հրատարակուին Աթէնքի ֆրանսական վարժարանին կողմէ։ Պ. Շամոնար, որ անցեալ տարի Լաժինայի Տօփորի անտիպ հատակոտորներու նշանաւոր շարք մը երեւան հանած էր, պիտի ստանձնէ սոյն վարժարանին կողմէ Համտի պէյի ընկերանալու պաշտօնը։

ԱՆԱՍՆԱԿԱՆ ԲՆԱԶԴ

Կենդանիներուն մէջ երբեմն այնպիսի զօրեղ և տարօրինակ բնազդներ կան որ զարմանք ու հիացում կը պատճառեն։ Հետեւեալ դէպքն, որ տեղի ունեցած է ի Քասըմփաշա, զօրաւոր մէկ ապացոյցը կուտայ բնազդական այս տարօրէն երեւոյթին։

Սոյն քաղաքին բնակիչներէն Միրմիրօղլու Նիքօլա աղային հարսը վերջերս փտանգաւոր կերպով ջղային հիւանդութենէ մը անկողին կ'իյնայ։ Տանը մէջ կով մը կը պահէին, որ ամեն օր դուրս հանուելէն ետքը շատ դժուարութեամբ տուն կը դառնար. սակայն այս օրերս բնաւ յօժարութիւն չի ցուցներ դուրս ելնելու, և նոյն իսկ իր կերպարանքը տխրութեան պէս բան մը ցոյց կուտար։ Հիւանդ կինը, չկրնալով բուժուիլ անողոք ախտէն, գիշեր մը հոգին կ'աւանդէ և հետեւեալ օրը կը թաղուի։ Նոյն օրն, իրիկուան կողմ, երբ քանի մը անձինք քաղաքին գերեզմանատան մօտէն կ'անցնէին՝ բազմութիւն մը խռնուած կը տեսնեն հոն, իրենք ալ կը խառնուին այդ բազմութեան և բաւական սրտաշարժ տեսարան մը կը պարզուի իրենց աչացը առջեւ։ Այն կովն, որ սովկալի յամառութեամբ կ'ուզէր եղած տեղը մնալ, հիմակ անասնական անհասկնալի բնազդով մը դուրս ելած էր տունէն, գացած գտած էր մեռեալ կնոջ գերեզմանն, որուն հողերն սկըսած էր ոտքերովը ատրին առնել. բազմութիւնը սիրտ ի տրոփ բաւական ատեն դիտելէ և լսելէ ետք հէք կենդանիին յուսահատ շարժումներն ու ողբագին բառաչները, մեծ դժուարութեամբ կը հեռացունէ զայն այդ սգալից վայրէն։

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՔ

Թագսիմի թաղապետական պարտէզին մէջ, վաղը գիշեր ժամ 2½ին առաջին անգամ պիտի ներկայացուի ՍԷՆ ԳԷՏԻ ԱՐԿԱԾԸ, թատերգութիւն 5 արար և մէկ պատկեր առաջնորդութեամբ Թովմաս էֆ. Ֆասուլեաճեանի։

Սոյն ներկայացման աւելի փայլ մը տալու համար ԺԻԼՊԷՐԻ դերը Ֆասուլեաճեան էֆէնտի ստանձնած է։

Հանդիսականաց հանգստութեան և ցրտէ պաշտպանելու համար տախտակով ծածկուած է թատրոնին վրան։ Ցուսալի է որ թատերասէր հասարակութիւնն իր ներկայութեամբ պիտի փութայ քաջալերել սոյն վաղեմի և քաջածանօթ դերասանը։

Գին սովորական.

Ֆրանսական խումբն այս գիշեր պիտի ներկայացունէ ԼԱ ԲԸԹԻԹ ՄԱՐԻԷ (La petite Mariée)։

ՃԵՌԱԳԻՐ

ՀՆՏԱԽՏԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ ԱՆԳԼԻՈՑ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

Անգլիոյ Պանքային երէկ հինգշաբթի (8 սեպտ.) հրատարակեալ շաբաթական հաշուեկշիռն հետեւեալ տարբերութիւնները կը ցուցնէ, բաղդատմամբ անցեալ շաբթուան։

Պատրաստ մետաղադրամէն պակսած է 183 հազար անգլ. ոսկի։

Պանքտոմսերու պահեստին վրայ աւելցած է 41 հազար ոսկի։

Գանձելի փոխանակագրաց և այլ առեւտրական թղթոց մթերքէն պակսած է 64 հազար անգլ. ոսկի։

Հետեւապէս, Անգլիոյ Պանքային դիրքը վերջին եօթնեկին մէջ տարբերութիւն չի ցուցներ, քանի որ իւր պահեստք այժմ այնպէս կը համեմատին իւր յանձնառութեանց ինչպէս 50 $^{11}/_{32}$ կը համեմատի առ հարիւր։ Նախորդ շաբթուան համեմատութիւնն էր 50 $^{21}/_{32}$ առ հարիւր։

Այս պայմանաց մէջ, Անգլիոյ Պանքային Տնօրէն Խորհուրդն իւր երէկի հինգշաբթի աւուր նստին մէջ որոշեց զեղչի սակը 100ին 2 պահել։

ՀՆՏԱԽՏՆ ՅԵՒՐՈՊԱ

ՊԵՐԼԻՆ, 8 Սեպտ.—Երէկ հոս հնտախտի նոր դէպք մը պատահեցաւ։ Ի Համպուրկ, երէկ 655 բռնուեցան, 315 մեռան։ ԺԳ և ԺԴ զօրաբանակաց ռազմափորձերն եւս տեղի չպիտի ունենան։

ՓԱՐԻԶ.—Երէկ, հոս և շրջակայքը 69 անձինք բռնուեցան հնտախտակերպ համաճարակէն և 50ը մեռան։ Ի Հավռ 19 վարակեալք 11 մեռեալք։

ՃԷՆՈՎԱ.—Իտալիոյ Թագաւորն ու Թագուհին հոս եկան հանդերձ նախարարներով, Սավոյա գրահաւորով։ Ողջունեցան Տէրութեանց նաւախմբերուն թնդանօթաց արձակմամբ, և եռանդագին ընդունելութիւն գտան ժողովրդէն։

ՓԱՐԻԶ.—Պ. Ռիպօ Պ. Կիրսի հետ նոր տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ եղեր առաջիկայ ամսուն ի Քան։

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Կայսրն ու Կայսրուհին Իվանկորոտ գացին։ Պ. Վիթթէ երեւմտից նախարար անուանեցաւ Պ. Վիշնէկրատսքիի տեղ, և Սիկմէր Քրիվօշայմ հաղորդակցութեանց նախարար։

Վաճառան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 28 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		109 ⁵/₈
3 » Փարիզի »		23

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		23 31
Բիրայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	23 28¹/₂
Կէս օրին	»	23 27
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		85 07
» » ժամ 5ին		85 01

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	52 ¹/₄
»	B. »	29 ¹/₂
»	C. »	23 28¹/₂

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 05
Քրէտի ժէնէրալ	» »	7 28
Պանք տը Բօնս.	» »	4 30
Սօս. Շանժ է վալէօր	» »	4 18
Րէժի	» »	17 02
Թրամուէյ	» »	593
Բումէլիի Երկաթուղի	Փր.	87
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի Դ. Կ.		86

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 22
Անգլիական ոսկի	»	110 09
Մարք Գերմանական ոսկի	»	1·7
Իմբէրիալ	»	89 20
Ֆլորին	»	51 16
Բուպլ Թղթադրամ	»	9 03
Մէճ. արծաթ [տարբ.]	»	197 34
Մանր արծաթ	»	100 30
Մէթալիք	»	97 20
Թասֆիյէ	»	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 8 Սեպտեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 %		100 57¹/₂
» » 4 ¹/₂ %		105 85
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.		21 92¹/₂
Օսմ. մարս. արժեթուղթ		471 87¹/₂
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)		440
Օսմանեան Երկաթուղի		87 62¹/₂
» Րէժիի բաժնեթուղթք		393 75
Պանք Օթոման		581 25
Քրէտի Լիօնէ		806 25
Իտալական Ռանթ 5 %		92 40
Եգիպտական միացեալ		496 25
Չէք Լոնտրայի վրայ		25 19
Օսմանիյէ (Օսմանեան քոնսօլիտէ)		392 50

ԼՈՆՏՌ, 8

Անգլ. քոնսօլիտէ		96 39
Օսմ. » Սէրի Դ.		21 68
» » » Ա.		52 ¹/₄
» » » Բ.		29 ¹/₂
» » » Գ.		21 ³/₄
Օսմ. փոխառութիւն 1871		97 ³/₄
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լոն)		93 ³/₄
Պանք Օթոման		13 ¹/₄
Ատընի երկաթուղի		20 ¹/₂
Դամասպայի երկաթուղի		13
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)		98 ³/₈
» առանձ. բրիվիլէժիէ 1890		104
Տօմանիալ (փոխառ. Ռուշիլտ)		104
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ		25 300

ՎԻԵՆՆԱ, 8

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ		120 ·0
» Փարիզի »		47 57
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք		186
» Երկաթուղի		41 40

ՊԵՐԼԻՆ, 8

Օսմանեան Երկաթուղի		92 20
Օսմ. Րէժի		200
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ		20 335
» Փարիզի »		80 85

ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԵԱՆ ՁԵՂՉՈՒՄ

Ամէն ձեռնարկ իր թերութիւնները, իր քննադատելի կողմերը կրնայ ունենալ ըլլալ. բայց երբ գործը մեր է՝ ա՛լ եւ բեւակայեցէք. շիւղը գերան և լուն ուղտ կը դառնայ, ինչպէս կ'ըսեն. աղէկ կողմերը կամ պարտքայններու հանգամանքը բոլորովին անտես առնելով, նոյն հարուածը կը ջանայ ընկճել գո՛րծն ալ, գործողն ալ. մեր բարքերու տխուր մէկ երեւոյթն է ասիկա, որ վերջերս կրկնուեցաւ կարգ մը մարդոց կողմէ Մաքրիգիւղի ազգային ներկայացման առթիւ և որուն մէկ արձագանգը լսուեցաւ քանի մը օր առաջ տեղական թերթի մը մէջ։

Այս Մաքրիգիւղցիք ընդհանուր առ սրտութիւնը խղճի մտօք յարգելով, երբ իրենց պաշտօն առաջարկուի «Ինչու ս պէտք է»ով կը պատասխանեն. բայց երբ աշխատութենէ չի փախչող քանի մը հոգի գտնուին՝ անոնց ալ աղէկ թէ գէշ բոլոր գործերը քննադատելու չեն վարանիր։ Քննադատութիւնը օգտակար է երբ անկողմնակալ և բազմակողմանի հետազօտութեան արդիւնք է և ո՛չ թէ երեւոյթներու հարեւանցի քննութեան կամ անձնական նեղ նկատումներու. վերջին պարագային մէջ, որ դժբաղդաբար ամէնէն շատ տեսնուածն է ի մեզ, քննադատութենէ կ'ելլէ թշնամանքի սահմանը կը թեւակոխէ։

Մենք Մաքրիգիւղի ներկայացման առթիւ եղած քննադատութիւնը նկատողութեան չպիտի առնէինք՝ եթէ դժբաղդաբար չի տեսնէինք անոր մէջ մեր գէշ ունակութիւններէն մին, զոր պարտք կը համարինք ի վեր հանել։

* * *

Աբօյեն Թատրոնի գետինը երկու մասի բաժնող վանդակորմը, որ իր քառորդ դարու հնութիւնովը կը պարծի՝ քննադատութեան առարկայ կ'ըլլայ, իբր թէ դեռ երեկ հոն դետեղուած ըլլար... ։ Ասոր կը յաջորդէ «հայ լայֆ»ի աւանդական ակնարկութիւնը, որչափ հին՝ նո՛յնչափ ծիծաղելի միջոց մը հասարակութիւնը սիրաշահելու համար. Պ. քննադատը որ ուրիշ առթիւ թատրոնին յետին անկիւնը նստելու չպիտի վարանէր՝ ազգային ներկայացման պահուն միտքը կ'իյնայ թէ ինքն ալ արժանապատուութեան տէր է և դիրքադծութիւնը կը վիրաւորուի տեղւոյ բաժանումը տեսնելով. ի՞նչ, միթէ ամէն հանդիսական հաւասար չէ՞: Պ. քննադատը կը մոռնայ թէ քակները արժանապատուութեան օրէնքին չեն հպատակիր դժբաղդաբար. ներկայ պարագային մէջ, վանդակորմը վերցնելով, կամ այն է որ բոլոր աթոռներուն գինը երկու մէճիտի բարձրացնելու էր, բան մը որ հեռի է ամէն դասակարգի դիւրամատչելի լինելէ, և կամ բոլորը մէկանց մէկ մէճիտի վերածելու էր, որով դպրոցը առնուազն քսան ոսկի կը կորսնցնէր. և ինչո՞ւ այս գումարը զոհել Պ. քննադատին պէս խորհողներուն պարզապէս «քէյֆը» տեղը տանելու համար, գի պէտք է գիտնալ թէ խնդրոյ նիւթ եղող վանդակորմը որ Պ. քննադատին երեւակայութեան մէջ մեծցեր, մեծցեր վիթխարի բան մը դարձեր էր, պարզապէս թատրոնը երկու մաս կը բաժնէ առանց տեսարանը խափանելու. տարիներէ ի վեր հոն ունեցած գոյութիւնը կը հաստատէ բսածնիս։

Թէ ինչո՞ւ հարկ դատուած էր Ա. և Բ. կարգերու մուտքերը ջոկել՝ աղէկ կ'ընէր Պ. քննադատը եթէ այս մասին կատարեալ լռութիւն պահէր, քանի որ տրուելիք բացատրութիւնը կրնայ շատ մը այտեր կարմրցնել։ Ուրիշ տարիներ, մուտքը մէկ եղած ատեն, կարգ մ'անձինք, գուցէ Պ. քննադատին պէս հաւասարութեան տենչէն բռնուած, մարմնամարզի յաջող փորձեր կ'ընէին... իրենց յատկացեալ տեղերէն քիչ մը շատ հեռուները. այս տարի դպրոցին համար օգտակար համարուեցաւ այդ մարմնամարզի փորձերը արգիլել... բաժանմանց մուտքերը զատելով։

Իսկ գոմիսէրներու վարմունքը, զոր Պ. քննադատը շատ հաչեցնելով և անվայել եղանակաւ որակած էր, կարծենք աւելի գնահատութեան արժանի էր քան մեղադրանքի. գոմիսէրները, ըստ մեզ, պարտազանց գտնուելու աստիճան փափկանկատ եղեւցան։

Թէ ընտրուած խաղը երեք գրուշով կարելի էր տեսնել և թէ դերակատարութիւնը սկսնակներու յանձնուած էր, նախ կը պատասխանենք որ Պ. քննադատը եթէ քիչ շատ վեհանձնութիւն ունէր՝ պէտք էր ուրախ ըլլար որ երեք գրշնոց խաղի մը մէկ մէճիտ կը վճարէր, գի միացածը ապահովապէս դպրոցին պիտի յատկանար. ի՞նչ կուզէր, մէկ մէճիտի փոխարէն համահաւասար հաճո՞յք. և Պ. քննադատը շատ միամիտ չէ՞ թուիր իր տեսակին մէջ ծայրայեղ կերպով չահախնդրական այս դիտողութիւնը ընելով, ինքը որ տարբեր դիմակով կը ներկայանայ մեզ։

Խումբին գալով, արդեօք Տիկնայք Ֆասուլեաճեան և Շիրինեան, Օրիորդ Արաքսի Շիրինեան, Պ. Պ. Պէնլեան և Զաֆիբաստ դեռ երէ՞կ թատերաբեմին վրայ երեւցան և նոյնչափ ծանօթ անուններ չե՞ն որչափ Տիկին Պիննէմէճեան, Պ. Պ. Մասթէօսեան, Սեսակ կամ ուրիշներ։ Փոքրիկ տարբերութիւններու մեծ կարեւորութիւն տալ՝ իրօք բանէ չի հասկնալ կը նշանակէ։

Թէ հանդիսականները չեն կրցած հանգիստ ընել՝ զայդ ո՛չ ոք կ'ուրանայ. տեղւոյ անձկութիւնը, թատրոնի չափազանց անյարմար շէնքը կատարեալ չարչարանք կը պատճառեն հանդիսականներուն, պարագայ մը որուն առաջքը մինչեւ հիմա չէ կրցած առնուիլ. ազգային ներկայացման իրիկունը, հանդիսականք փոխան վայելքի զոհողութիւն մը ունին կրել, և այդ զոհողութիւնը պիտի տեւէ մինչեւ ա՛յն ատեն, երբ աւելի մեծ զոհողութիւն մը ընելու վարժուին Մաքրիգիւղցիք, որ ուրիշ բան չէ բայց եթէ, փոխանակ անուղղակի միջոցներու, ուղղակի մասնակցիլ իրենց դպրոցին նիւթական բարգաւաճման և իրենց սուած դրամին փոխարէն միայն բարոյական գոհունակութեամբ մը շատանալ և ո՛չ թէ, որպէս Պ. քննադատը, տրուած դրամին վերջին փարային հաւասար հաճոյք ակնկալել... ։

Ներկայացումը արդիւնաւոր ընելու համար արդեօք գործին մասնակցողները ի՛նչ դժուարութիւններ կրած են, քանի՛ գիշերներ հսկած են անդուլ աշխատութեամբ, որպիսի անակնկալներու հանդիպած են, ապահովապէս Պ. քննադատին պէս մարդոց մէ չի սպասուիր այսչափ լայն հետազօտութիւն։ ՀԱՆԴԻՍԱՏԵՍ

Մագրիգիւղ

ԱՐՋԻ ՈՐՍՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Բովանդակ Ամերիկայի մէջ որսորդութիւնն ազատ է։ Ո՛վ որ ճաշակ զգայ այս զբօսանքին համար, կ'առնէ հրացան մը, վառօդ և կապար ու ճամբայ կ'ելնէ, առանց հոգն ընելու ոստիկան զինուորներ և որսորդապաններ։

Այսպէս, քարափնա ունեցող ամէն Ամերիկացի առաւել կամ նուազ աշակերտ է Նեմրովթի, առանց ինքզինքն որսորդ անուանելու իրաւունքն ունենալու։ Այս անուան արժանի չէ մէկը ո՛րչափ ատեն որ չէ պտըտած Արեւմուտքի նուազ մարդաշատ և բոլորովին անմարդի երկիրները՝ որսալու համար խոշոր երէն, ինչպէս՝ պիզօն, եղջերու, քարիպու և մանաւանդ արջ։ Արջ մը սպանողը կրնայ հանգչիլ իր դափնիներուն վրայ, է՛ և կը մնայ որսորդ ցորչափ ապրի։

Արջը քանի մը եղանակներով կ'որսացուի։ Կարմրամորթները չեն վախնար երթալ յարձակելու անոր վրայ իր որջին մէջ, երբ ձմրան ցուրտերը թմրեցուցած են զայն։ Արջին ձմեռնային քունը թեթեւ է, անհուն նախազգուշութիւններով է որ հնդիկը կը մօտենայ, հողին վրայ սողալով լորտուի մը պէս և մէկ ձեռքը բռնելով վառած մոմը ու միւսը իր քարափինան։ Արջին որջը մտնելու պէս կը փութայ իր մոմը տնկել ժայռին մէկ ճեղքուածին մէջ և կը պահուըտի մթին խորշանկիւն մը։

Բայց արդէն արջն իմացած է. արթնցած է և իր զարթնումը ու զայրոյթը կը յայտնէ գամ քան զգամ սաստկացող մռլտիւններով։ Յանկարծ ոտքի կ'ելնէ, դէպ ի վառած մոմը կ'երթայ և կուզէ թաթի հարուածով մը ջախջախել զայն։ Միեւնոյն ժամանակ, բոմբիւն մը կարձակուի և արջը կ'իյնայ այլ եւս չելնելու համար, եթէ հարուածը վրիպած չըլլայ. վասնզի այն ատեն մարդն է որ ակնթարթի մէջ այլանդակ դիակ մը կ'ըլլայ։

Մասնաւորապէս գորշ արջին վրայ է որ այս եղանակաւ կը յարձակին հնդիկք։ Երբ կենդանին արթնցած է իր ձմեռնային նինջէն, ո՛չ ոք կը համարձակի անոր վրայ յարձակիլ առանձինն եւ զայն որսալ։ Իր մուշտակն այնքան թաւ է որ կը բթացունէ գնտակները, եւ իր գանկային պատեանը գրեթէ անխոցելի է, ա՛յնքան թանձրութիւն ունի։

Երբ Թուխ արջ որսան ճակատ առ ճակատ, երբեք առանձին չեն երթար։ Շատ ճարտար հրացանաձիգ ըլլալու է մարդ առաջին հարուածով գետին պառկեցունելու համար զայն, եւ գազանը տասն անգամ աւելի սոսկալի կ'ըլլայ երբ վիրաւորուին զգայ։ Ուստի ամերիկացի որսորդք, որք յարաժամ կռուի մէջ կ'ապրին անապատի գազաններուն հետ, թակարդ մը հնարած են որ նուազ վտանգաւոր կ'ընէ որսորդութիւնը։ Սակայն այս թակարդով իսկ ամէն վտանգ չանհետանար, ինչպէս կ'երեւի հետեւեալ պատմութենէն։

Բենսիլվանիացի Քուիք անուն որսորդ մը, որ իր Ճօնաս որդւոյն հետ կը բնակէր անտառին մէջտեղ հիւղակ մը, գաւառին ամենէն համբաւաւոր արջորսն էր։ Օր մը երկու որսորդներու այդ ընդունելոյ որք կը փափաքէին անոր ընկերանալ որսի։

Միասին անտառին եզրը գացին ուր, ձիւնին մէջ կարգ մը հետքերու նայելով, բնականութիւն հաստատած էին արջեր։ Ձմռան սկիզբն էր, երկիրն արդէն ծածկուած էր ձիւնով, բայց ցուրտն այնքան սաստիկ չէր որ թմրեցունէ որսացուելիք անասունները։

Անմիջապէս սկսան թակարդ լարել։ Եղեւիններ ջարդուեցան կացինով և վեց ոտք երկայնութեամբ կտորներու բաժնուեցան։ Փայտի այս կտորները երեք դէզով զետեղուեցան գետինը եռանկիւն մը ձեւացնելով. անկիւններէ միոյն վրայ երեք ոտք լայնութեամբ բացուածք մը ձգուեցաւ։

Եռանկիւնին մէջտեղը լարեցին թակարդը, որ երկաթէ էր և շատ ծանր, Բռնուած էր երկու ծանր շղթայներով ոռոց մին ամրապէս կցուած էր ծառի մը կոճղին, իսկ միւսը կապուած էր բաւական թանձր եւ վեց ոտք երկայնութեամբ փայտի կտորի մը։

Խայծը, թարմ մսի կտոր մը, դրուեցաւ եռանկիւնին մէկ անկիւնը, այնպէս որ անասունն անոր կրնար հասնիլ ոտքը թակարդին մէջ տեղը դնելով միայն։

Այս գործողութենէն ետք, որսորդները տերեւներով ծածկեցին թակարդը և որսորդին հիւղակը դարձան։

Յաջորդ առտուն, թակարդին տեղը գացին։ Հեռուանց իսկ տեսան թէ այցելութիւն ընդունած էր այն, ուստի լաւ որս մը ընել յուսացին։ Սակայն, մօտենալով անմիջապէս նշմարեցին թէ արջն հոն չէր։

Ճօնաս յառաջ վազեց և, թակարդը քննելէ ետք, իր ընկերներուն քով դարձաւ գոչելով. «շղթան խզուեր է, արջը տարեր է թակարդը և փայտի կտորը։»

Պատրանք մըն էր այս։ Սակայն կենդանին չէր կրնար հեռի ըլլալ, և անոր ձգած հետքերը դիւրացուցին հետապնդումը։ Վայրկեան մը ետքը, որսորդները նորէն ճամբայ ելած էին։

Շաւիղն առաջնորդեց զանոնք վախճանուտի եզերքէն ուսկից արջն անցած էր։ Ամէն ուրեք գետնին վրայ կը նշմարուէին արեան հետքեր. թակարդը, գոյուելով գաւազանին թաթերուն վրայ, խորունկ վէրք մը յառաջ բերած ըլլալու էր, և որսորդները կը յուսային թէ արեան կորուստը տկարացուցած ըլլայ զայն՝ այն աստիճան որ դիւրաւ ձեռք անցուի։ Ծերունի Քուիք այս կարծիքէն չէր։

Յանկարծ, սեւ զանգուած մը տեսան որ կը տնկուէր քանի մօտենային։ Արջն էր։ Իր առջեւի թաթերէ մին բռնուած էր թա՛կարդին մէջ, բայց կը ցնցէր այդ ծանր սալաւածն և փայտի կտորն՝ յարդի շիւղի մը չափ դիւրութեամբ։

Որսորդները նշան առին անոր և կրակ ըրին. ծերունի Քուիքի հրացանը կրակ չառաւ. որսորդք ազդրէն միայն վիրաւորած էին զայն և Ճօնաս վերապահած էր իր հարուածը։ Կացութիւնը կը կնճռոտէր։ Արջը, անհագին խոյորութեամբ չքեղ կենդանի մը, ետեւի թաթերուն վրայ կեցաւ սոսկալի կերպով մռնչելով, և իր նախայարձակներուն վրայ նետուեցաւ։

Երկու որսորդները խոհեմութեամբ քիչ մը հեռացան։ Ծերունի Քուիք նոյնը պիտի ընէր երբ տեսաւ իր որդին որ նշան կ'առնէր անասունին և ամենեւին փախչելու երեւոյթ չունէր։

Արջը խոյացաւ այս թշնամւոյն վրայ, հարուած մը թնդաց և մետաղական հնչիւն մը լսուեցաւ։ Ճօնասի գնտակը, փոխանակ կենդանին զարնելու, տափակցած էր թակարդին վրայ զոր գազանը մռեգնօրէն կը խածնէր՝ ցաւէն յառաջ եկած կատաղութեան տագնապի մը մէջ։

Երկվայրկեան մը ետք, Ճօնաս հրէշը մը տեսաւ իր առջեւը. երկվայրկեան մըն ալ, և խեղճ տղան գետինը կը գտնուէր. երրորդ երկվայրկեանի մը տղան պիտի խեղդուէր, բայց բարեբախտաբար Քուիք հոն էր։ Ցառաջ ցատքած էր և այն պահուն երբ իր ղաւակը պիտի ընդունէր սոսկալի հարուածը, փայլակի արագութեամբ ձեղքեց արջին գանկը։ Որսորդներն որք այդ միջոցին լեցուցած էին իրենց հրացանները, սոսկալի գազանին գործը լմնցուցին երկու գնտակ մխելով անոր կուրծքը։

Ճօնաս ահռելի վէրք մը ունէր ուսին վրայ զոր հայրը կապեց ձեռքի նշանաւոր աճողակութեամբ։ Խեղճ տղան ամենեւին վհատած չէր այս ձախողանքէն. «Այս կերպով մարդ փորձառութիւն կը ստանայ, կ'ըսէր։»

ԿՈՅՍ

ԱՌ ՕՐ. Ա...

Ո՜հ ոսկեթել քո վարսից
Քո լուսնային ծակատից
Տասն եւ ութը զարուններ
Իւրեանց հետքը են թողեր։

Անմեղութիւն կը բուրեն
Քո հրայայտ աչերէն
Ուրկէ նեկտար կը հոսին
Անբիծ յուզման վայրկենին։

Երբ քո շրթներ կը շարժին
Տալ ներկայից խօսք, բաժին
Պատկառանք մի նա կազմէ
Ձեռ գիտեր թէ, ինչ է՞ ն է։

Քայլերուդ մէջ քաղցրիկըթ
Այտիդ վրայ թէ բիծ
Թարմութիւններ կ'երեւին
Հանգօրն զարնան տերեւին։

Այտիդ վրայ—ո՜հ քո այտ—
Ամեն ատեն զան ի յայտ
Վարդ Թագուհւոյն շէկ թերթեր
Որ եդեմէն են քաղուեր։

Ո՜հ կ'երազեմ թէ—պատրա՞նք—
Կարելի է միանանք
Եւ երկուքնիս միայնակ
Նստինք վարդի թփին տակ։

Ազատօրէն անդ ըսեմ
Սէրըս իմ սուրբ ու վսեմ։
Եւ անդ հայցեմ քո սիրտ կոյս
Ո՜ հրեշտակիկ դեռաբոյս։

Իւսկիւտար ՀԱՅԱՐ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Անգլիացի մը (որուն չունը չոգենաւէն ծովը ինկած է).—Նաւապետ, կեցուր չո գենաւը։

Նաւապետը.—Անկարելի է կեցնել, ի բաց առեալ երբ մարդ մ'իյնայ։

Անգլիացին (ծովը ցատքելով).—Կեցուր ուրեմն։

* * *

Հարուստ երիտասարդ վաճառական մը Բարիզի արուարձաններուն մէջ ամարանոց մը վարձելու գնաց։

—Այս տեղի օդը առողջարա՞ր է, հարցուց բնիկ գիւղացւոյ մը։

—Աննման է, պարոն։ Հոս քիչ ժամանակի մէջ հարիւրամեայ մը կըլլաք։

* * *

Երկչոտ մարդ մը, որ գեղջկական մեծ տան մը մէջ միայնակ կապրի, գողերը վախցնելու հետեւեալ յաջող հնարքն ի գործ կը դնէ։ Ամեն գիշեր երբ պառկելու երթայ, իւրաքանչիւր սենեկի դրան առջեւ զոյգ մը խոշոր կօշիկ կը դնէ, որոց պաշտօնն է լռելեայն ազդարարել սենեակներուն մէջ հսկայ և կորովի մարդոց ներկայութիւնը, այնպէս որ գողերը պանդոկ մը պիտի կարծեն իր տունը։

* * *

Մարդ մը գիշեր մը տուն գնաց և դուռը կղպուած գտաւ։ Շատ փորձերէ վերջ տան ետեւը գտնուող նեղ պատուհանէ մը ներս սպրդեցաւ։ Վեր ելլելով սեղանի մը վրայ իր կնոջը ձգած մէկ թուղթը գտաւ սապէս գրուած. «Դուրս ելած եմ, ժամէ մը պիտի գամ։ Դրան բանալին բակի սեղանին վրայ է։»

* * *

—Երեկ բան մը պատահեցաւ ինծի որ դարձեալ չպիտի պատահի եթէ մինչեւ իսկ հազար տարի ապրիմ, ըսաւ մարդ մը իր բարեկամին։

—Զարմանալի բան։ Ի՞նչ եղաւ որ։

—Քառասուն տարեկան եղայ։

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԿԱՆ ԳԻՐ

ՈՒՂՂԵԱԼ ՄԿՐՏԻՉ ԵՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ ԷՖԷՆՏԻՆԵՐՈՒ

Ատանայէն հետեւեալ շնորհակալութեան եւ շնորհաւորութեան գիրն ուղղուած է ի հրատարակութիւն.

Երկրի մը զարգացման գլխաւոր պատճառներէ մին երկրագործութիւնն է։ Երախտագիտութեամբ կը տեսնենք թէ Վեհ. Սուլթանն Իւր շնորհիւ այդ կարեւոր գործը զարգացնելու և երկրագործական ամեն պէտքերու ու գործիներու ձեռք բերելը դիւրացնելու համար ամեն տեսակ օգտակար ձեռնարկներ ընել կը հաճի։ Վեհ. Սուլթանի բոլոր հպատակներն ուրախութեամբ սրտի կը տեսնեն Ն. Վեհափառութեան այդ ջանքերն և գիշեր ցերեկ ջերմ բարեմաղթութիւններ կ'ընեն վասն կենաց և բարօրութեան Ն. Կ. Վեհափառութեան։ Բարերարն Աստուած երկար կեանք շնորհէ մեր Օգոստափառ Կայսեր և անսասան պահէ օսմանեան փառաւոր գահուն վրայ։

Ատանայի նահանգն, որուն բուսական ոյժն յայտնի է, ցարդ կը մատակարարուէր հին դրութեան պատկանող գործիներով, որք բազմաթիւ գործաւորներու և ալլոց կարօտ են։ Մինչեւ հիմա լուրջ ձեռնարկ մը եղած չէր նոյն նահանգն օժտելու նոր մեքենայներով, որք թէ կարճ միջոցի մը մէջ և թէ քիչ մարդով կը գործեն։ Ի Կ. Պոլիս բնակեալ Մկրտիչ և Յովհաննէս Մուրատեան էֆէնտիներն, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, իրենց ի Կ. Պոլիս հաստատած վաճառանոցէն Ատանա ղրկած են կալի հինգ մեքենաներ մէկ ու երկու գլանով և շոգեշարժ գործիներով, որք Անգլիոյ «Րոսթօն Բրօքթօր» գործարանէն բերել տրուած են։ Այդ մեքենաներ Ատանա բերուած են սոյն բնակող Աւետիսեան Գէորգ էֆէնտիի միջոցաւ։

Այդ մեքենաներու փորձը կատարուեցաւ յԱտանա և ի Թարսուս մեր ագարակաց մէջ՝ Մուրատեան եղբարց կողմէ յատկապէս ղրկուած մեքենավար Յովհաննէս էֆէնտի Զաքրճեանի և գործարանին կողմէ ղրկուած Պ. Ժօրժի միջոցաւ։ Հատիկներն մեր յուսացածէն աւելի մաքուր ելան այնպէս որ եւրոպական հրապարակներու վրայ պիտի գնահատուին անոնց ընտիր հանգամանքը։ Անասնոց ուտեստին յատուկ յարդն եւս պահանջուածին պէս է, հետեւաբար մեր ամենամեծ գոհունակութիւնը կը յայտնենք։

Այս յաջող արդիւնք պարտաւորեց զմեզ թողուլ հին դրութիւնն, որ այնչափ դժուարութիւններ ունի և ժամանակի ու հունձքի կորուստ կը պատճառէ։ Շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, այս տեսակ օգտակար գործի մը միջնորդ եղող վերոյիշեալ էֆէնտիներու այս խնամքն մեզ նման ուրիշներուն ալ քաջալեր հանդիսանալով ամեն ոք փափաք մը ունեցաւ գնելու ու բերել տալու երկրագործութիւնը դիւրացնող այդ գործիներէն։ Այդ մեքենաներ սա առաւելութիւնն ալ ունին որ անասնոց միջոցաւ քաշուելու պէտք չը կայ և կրնան առանձինն երթալ մէկ արտէն միւսը։ Կը խնդրենք, յանուն զարգացման երկրագործութեան, որ մեր այս շնորհակալութիւն հրատարակէք Ձեր թերթին մէջ ի քաջալեր անոնց որք կ'ուզեն աշխատիլ ու ընծայել Վեհ. Սուլթանին փափաքանացն համապատասխանող շաւղին մէջ։

(Ստորագրութիւնք)

Յակոբ Ուրֆալըեան, Լեւոն Ց. Փիլոեան, Ճէպրա Բասթ, Յովհաննէս Իսքէնտէրեան, Միւֆթիզատէ Զիֆթճի պաշը Հասան, Գէորգ Մ. Գալայճեան և Գրիգոր Աւետիսեան։

12 յունիս 1892

Ատանա

* * *

Այս տարի Ատանայի դրամատեարց ոմանց կողմէ սատ բերուեցան՝ Մուրատեան եղբարց վաճառատունէն գնուած կալի հինգ շոգեշարժ մեքենաներ, «Րօսթօն Բրօքթօր» գործարանէն շինուած։ Այդ մեքենաներ կը գերազանցեն սատ գտնուած միւս բոլոր մեքենայներն։ Մեր կողմէ եւս կը հաստատենք թէ՛ վերոյիշեալ պարագայն և թէ այն դիւրութիւններն, զորս Մուրատեան եղբարք գնողներուն ընծայեցին վճարմանց ինչպէս նաեւ մեքենաներու կազմաւորութեանց համար։

Երկրագործական քննիչ Ատանայի

199 ԻՍՀԱՔ ԼԵՎԻ

Աբէ-Լէվ

Երկրի մը բարգաւաճման ու զարգացման էն կենսական պայմանն, ինչպէս յայտնի է, երկրագործութիւնն է. Այս առթիւ աւելորդ կը համարինք թուել այն անհամար բարիքները, զորս կը վայելեն երկրագործութեան մէջ յառաջդիմող երկիրներն, ընդ որս կրնանք դասել Թուրքիա եւս, որ իր հողին արգաւանդութեան և արդասաւորութեան կողմէ աշխարհի ամենէն բարեբեր երկիրներէ մին կը հանդիսանայ. Բայց երկրի մը հողագործութիւնն ա՛յն ատեն անշուշտ կը զարգանայ երբ հաղորդակցութեան միջոցները բազմանան, դիւրանան, և ամենուս գիտցած բանն է որ, շնորհիւ երկրաչէն մեր Օգոստափառ Կայսեր, Թուրքիա օրէ օր կ'ունենայ իր երկաթուղիներն ու կանոնաւոր ճամբաներն։ Բայց միթէ նուազ զովելի է ջանասէր ու յառաջդիմասէր հպատակներու վառ գործունէութիւնն, անդուլ աշխատութիւնն՝ զարկ մը տալու համար երկրի մը զարգացման. և ահա Մուրատեան եղբարք ասոր մէկ գեղեցիկ օրինակը անձամբ կուտան. առաջին անգամ ըլլալով ի Փոքր Ասիա կը ներմուծեն նորագոյն դրութեամբ երկրագործական գործիներ ու մեքենայներ, որք պիտի բանին նախնական անպէտ գործիներու տեղը և որք իրենց ընծայած դիւրութեամբ՝ անակնկալ զարկ մը պիտի տան երկրագործութեան։ Անհատական այսօրինակ ձեռներիցութիւններ կրնան նախանձելի օրինակներ հանդիսանալ, և օրէ օր տարածուելով, ընդհանրանալով, ամբողջական զարգացման մը պատճառ ըլլալ։ Հետեւապէս ի սրտէ կը շնորհաւորենք յիշեալ էֆէնտիներն որք այսպիսի ծառայութիւն մը կը մատուցանեն իրենց երկրին ու իրենց իմաստուն Վեհապետին, ապահով ըլլալով որ պիտի արժանան պէտք եղած քաջալերութեան և օժանդակութեան։

ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԱՃՈՒՐԴՈՎ ՄԵԿՆՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ

Յառաջիկայ ուրբաթ, 9 օգոստոս, ժամը 2ին յետ միջօրէի և յաջորդ կիրակին, 11 օգոստ. ժամն առաւօտեան 10ին պիտի ձեռնարկուի ճոխ կահ կարասիի վաճառման Պ. ԿՈՄՍ ԿՐԱՅԻԱՏԵԼԻ տան, Բերա, Համալ Պաշի փողոց, Թիւ 76, Անգլ. դեսպանատան մօտ։

Կահ կարասին է Լուի ԺԵ. ի սրահի կահեր, լամպարներ, հայելիներ, իտալական յախճապակիներ, պատկերներ, գրասենեկի կահեր, ննջասենեկի ամբողջ զարդեր, հայելաւոր դարակներ, անկողնոց կազմածք, ճաշասրահի կաղնեփայտէ կահեր, անօթք խոհանոցի, եւն. Թրքական երեք մեծ գորգեր և զանազան պզտիկ գորգեր։

Այցելելու համար դիմել ստորագրելոյն գրասենեակն ի Ղալաթիա, Բէրչէմպէ-բազար։

Կ. Պոլիս, 5 սեպտ. 1892

Ե. ՏԸ ՔԱՍԹՐՕ

Գնահատիչ պաշտօնեայ

194 3—4

ԱՐԺԷՆ ԳՐԵԱՆՔ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել Արգոյ հասարակութեան և ի մասնաւորի Պատ. յաճախորդացս թէ, մեծանուն հեղինակ Ա. Մ. Գարագաշեան էֆէնտիի, հետեւեալ երկասիրութիւններն, զոր մինչեւ ցարդ ես կը տպէի և կը վաճառէի, այժմ հեղինակին և մեր համաձայնութեամբ յանձնած եմ այդ տպագրութեանց և վաճառման իրաւունքը, նախկին փորձ և հաւատարիմ աշակերտիս և այժմ յաջորդիս, գրավաճառ-տպագրի, և կազմարար Միհրան էֆէնտի Փափազեանի որոյ կեդրոնատեղին է, Զագմաճըլար, Ջիւմալըյիւ խանի մէջ, վարի յարկ թիւ 18, 19. 21։

Աշխարհագրութիւն բնական պատկերզ.	2 20
» Աւուսմնական	4
» Քաղաքական	4
» Քաղաքական և բնկն.	6
» Քաղ. բնկն. Աւսում.	10
Ընթերցարան կամ Արժանեաց պատկերզ.	2
Հայրենիք քաղուած ի նախնեաց	8
Նամականի կամ փոքրիկ քարտուղար	5
Պատմութիւն Հայոց	3
Սրբազան Պատմութիւն	4
Ակզբունք Քերականութեան	
Քերականութիւն Գործնական	1
Գրաբարեան	6

Հեգարան 100ը 15 ղրուշ
Քերական „ 6 „
„ Պատկերզարդ 10 „
Համառօտ Քերականութիւն 60 փարայ
Աշխարհաբառ Քերականութիւն 100 փարայ
Ընդ մամլոյ Ա. և Գ. Ընթերցարանք։

Հետեւաբար կը հրաւիրեմ իմ աղնիւ յաճախորդներս որ, երբ վերոյիշեալ գրքերէն պէտք մի ունենան, հաճին դիմել ուղղակի յիշեալ էֆէնտիին, իբրեւ Գավաֆեան։ Ձեռք 100ին 20 մեծաքանակ գնողաց։

16 ՅՈՎՍԷՓ ԳԱՎԱՖԵԱՆ

ՔՐԷՄ ՍԻՄՕՆ
ՍԻՄՕՆԻ ՓՈՇԻ
ՔՐԷՄ ՍԻՄՕՆԻ ՕՃԱՌ

Յանձնարարուած Բարիզի, Վիեննայի, Լոնտոնի, Պերլինի, Նիւ-Եօրքի բժիշկներէն։

Ամենէն վայելչասէր կանանց կողմէ ընդունուած այս նիւթեր, նրբութեամբ և բնիկ անուշահոտութեամբ պատրաստուած, կը ճերմկցունեն գէմքի և ձեռաց մորթը, եւ մնայուն կակղութիւն մը կուտան մորթին և կ'անհետացունեն մորթին վրայ՝ ցուրտէն արեւէն եւ ծովու օդէն առաջ եկած գծերը։

ՍԻՄՕՆ, Բրօվանս փողոց, 36, ՓԱՐԻԶ

Գնոցարանք, Համովեճառք, վաճառանոցք են։

«Ֆլավիեան» շոգենաւը, կը սպասուի Լիվրբուլէն դէպ ի ամսոյս 15։

Գործակալ Ֆլաֆեան ըն. ընկ.

ԷՏ. ԼԱՖՕՆՏԷՆ

ՄԵԾԻ ՄՕՌԻ ՋԿԱՆ ՕՃԱՐԱՆ

Երկրորդ, Կ. Պոլիս, 3 դեկտ. 1883

Պարոնայք Ութեց և Պօաէն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համեմատ ուրիշներու փորձերուն և այն իմ փորձից որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ Ձեր Մորիւ Ձկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ գիւրաւ ընդունելով, և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս անհրաժեշտ կը պահանջէ ի վաղուց անտի հաւաստուած է, մանաւանդ այդ յանձնեց պարագայ կոչուած մէջ։

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ

Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000 — **"ՖԻՆԻՔՍ"** — Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրու-թեան ընկերութիւն մ'է, որոյ բաժնետերք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական կանուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մինչորդութեամբ ստորագրելոյ, որք ունին փոքր խնամութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք ի Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 11՝ և 12, Սմսոնճեր խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերև։

34

HAMBURG MUNICH UNITED
ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 8.000.000
Պահեստի դրամ 31 Դեկտ. յամին 1890	» 6.165.860
Տարեկան հասոյթ » »	» 14.135.925

Ընկերութիւնք ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և շինութիւններ և առաս մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

Լիազօր ներկայացուցիչ կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱԶ
ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆռանք 6.250.000 — Պահեստի դրամ Ֆռանք 1.270.300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած ծանրոցներ և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերուս վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. միացած է եւրոպական 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ, որոց դրամագլուխ ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100.000.000 Ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան 12, 13, 14

ՏՊԱՐԱՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

Պատիւ ունի ազդարարել արգոյ հասարակութեան թէ յետ այսօրիկ յանձն կ'առնու ամէն լեզուաւ այլեւայլ տպագրական գործեր, մաքուր միանգամայն չափաւոր գներով, որպէս պահարանի վրայ հասցէներ, նամակագլուխք, վաճառականական նամակներ, հարսանեաց հրաւիրագիրք, մահազդք եւն. եւն. մասնաւորաբար վայրկենական այցաքարտք։ Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն ճշդութեամբ։

Փափաքողք պէտք է դիմեն առ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ ի Նորատունկեան խան, Ղալաթիա կ. Պոլսոյ

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՍ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այսինքն՝ որ անթիւ բաղադրութիւն մի է զանազան բուսեղինաց, է դաւանեալ և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճահճախառն վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ազդեցութիւնն հրապարակաւ յայտնուած է նորա անհամար արդիւնքը ստոյգ գին յառաջ բերելով։ Այս ֆիզիքական խանգարումներ յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անվնասարկելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն յառաջ, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց առանուններն նորուած է. ջերմն և տարաժամ, Թարեան ջերմ պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճահճախառն վայրերէ մահաբեր նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակոտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը քշէ այդ թունաւոր նիւթոց հետ և վերոյ ազդեցութիւնն ամբողջ կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ զօր է անդրութիւնն ապաքինելու անվտանգ և անձեռն է և օգտակար ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի. կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա կ. Պոլսոյ։

22

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Օրբիւէլ-Անգլիոյ, կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջև

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և Ընկ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անճելօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանտէր	1700
Աբօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Ալբոզօ	3000	Կրօտնօ	2200	Քուիքօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Ռիալթօ	4400
Պօրոտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պռաւօ	2000	Հիմպըր	7000	Ռօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպըր	1200	Ռօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Սայակօ	5000	Ռօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալերնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գադօ	2000	Քօլբինօ	4200	Սաքֆօ	2000
Գոմօ	2700	Քօմօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	3500	Լէոնիտօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տիդօ	2300	Մալմօ	1500	Թօլէտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրքուաթօ	900
Տուրօ	4800	Մարդէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էսպանեօ	2600	Մուրիլլօ	3100	Ըլմօ	3600
Էտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէնօ	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տէֆանիէ	200
Տրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Հէրմէս	200
Ֆալքօն	800	Օֆրանօ	4500	Զէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օսգօ	2000	Մօսքիթօ	120
Էմիրալի Մօնարք					8000
Բիւժիլի Մօնարք					8000
Լեդիլի Մօնարք					8100

Քօլխիս շոգենաւը, նաւապետ Սմիթհ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն մեկնած է ամսոյս 6ին եւ 21ին աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւններ կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՑ ԵՒ ՌԻՑՕ Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

40

OREZZA

Հանքային ջուր երկաթախառն թթուածով, ամենէն ճառուած երկաթի եւ ածխաթթուի մասին։
ԱՅՍ ՋՈՒՐ ՄՐՑԱԿԻՑ ՉՈՒՆԻ
ՍՏԱՄՈՔՍԱՑԱՒԵՐՈՒ—ՏԵՆԴԵՐՈՒ—ՔԼՈՐՈԶԻ—ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱԶՈՒԹԵՆԷ
ԵՒՈՒԶ ԵՂԱԾ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ՈՒԺՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՃԱՌԵԿ)
ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԴԱՒՏ ԻՒՂ,
Խմորեցեալ ու լուծ և տոտոյով
Պատրաստեալ Ճեմիկ ՍԿՕՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիփօֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԻՐՇԱԼ

Լ'ԷՔՕՆՈՄԻ ԷՆԹԷՌՆԱՍԻՕՆԱԼ
L'ECONOMIE INTERNATIONALE

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական փոխադարձ ընկերութիւն վասն վերակազմութեան դրամագլխոյ

Հաստատեալ Գաղղիոյ Հանրապետութեան 1868 յունվար 22 հրամանագրոյն համեմատ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ

Ամեն ոք գիտէ խնայողութեան կարեւորութիւնը, բայց շատ անգամ զղջանալով մեր խնայած և աւելցուցած ստակներն ընդունող յատուկ հաստատութիւններ, կը կորսնցնենք դրամագլուխ մը կազմելու առիթն և հազար ու մէկ պատճառներ գտնելով՝ մեր խնայածստակներն յումպէտս կը վատնենք։

Փոքր գումարներով դրամագլուխ մը կազմելն ալ դժուարին և գրեթէ անկարելի է, եթէ այսպիսի ընկերութեան մը հետ մասնաւոր կապակցութիւն մի չունենանք։

Ահաւասիկ «Լ'Էքօնոմի Էնթէռնասիօնալ» ընկերութիւնն որուն փոքր գումարներ, այսինքն ամիսը հինգ, տասը եւն վճարելով, ապագային մեր ձեռքը կ'ունենանք համեստ դրամագլուխ մը։

ԱՐԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԻՆՔ

265

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ուզող և բաժանորդագրուիլ փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել ի Սիրքէճի, Հանրային պարտուց պաշտօնատան դիմացը, Կիւլպէնկեան խան, Թիւ 26-27. ընդհանուր տնօրէն Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆԻ կամ ընդհանուր քննիչ ԱՆԻՔՏՈՍ ԱՀԱՐՕՆԵԱՆԻ։

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որոյ շոգենաւերը երկու անգամ կը բռնեն Լիվըրբուլի և Արեւելքի միջև

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գադալոնիա	4845
Էթրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Օրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Պավոնիա	5587	Ատլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարտինիա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սքիթիա	4557	Պալմիրա	2144
Ալեքօ	2148	Թրինիտատ	899
Քեսար	1876	Մարգօ	1855
Շերպուրկ	1614		

«Քէսար» շոգենաւը, նաւապետ Բինկ, Լիվըրբուլէն աստ կը սպասուի դէպ ի սեպտեմբեր 11։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Չ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոպուս	4200	Աֆրիգօ	3000
Ջէրօս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեֆթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպո	3250	Լոթուս	800
Մակեդոն	3250	Օլիմպոս	800
Մարիոթիս	3250	Սեթի	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ուիթըլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
34, Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ
ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՕՌՓՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4.000.000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35.000.000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ և իցէ ԶԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ.
Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Պահչէ Գաբու, Մէյտանճըք սոքաք, Ուիթալ խան.

140

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԵՑՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԷԼԵԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Պոնտոսի միջև կանոնաւոր բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մինկրէլի որ օգոստոս 31ին Մարսիլիայէն և սեպտ. 9ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լու Կըլ

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղեւոր և ապրանք ընդունելու
Նաւաշխեր, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԼՉԱՒԼ
Ռոմէան Սիթէ Փրանսէ

5

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ — ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՖԻԼԻՊՊԷ

Արեւ. ճեպ. Թ. 2 Եշ. Եշ. Ա.	Կուխ. ճամբ. Թ. 4 Ամ. օր ԱԲԳ	Կուխ. խառն Թ. 62 Ամ. օր ԱԲԳ	Կուխ. խառն Թ. 132 Բշ. Եշ. ԱԲԳ	Կուխ. խառն Թ. 124 ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. խառն Թ. 123 ԱԲԳ	Կուխ. խառն Թ. 131 Դշ. Ուր. ԱԲԳ	Կուխ. խառն Թ. 61 Ամ. օր ԱԲԳ	Կուխ. ճամբ. Թ. 7 Ամ. օր ԱԲԳ	Արեւ. ճեպ. Թ. Դշ. Ուր. Ա.
ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
7 20	8 15	6 30			Մկ. Կ. ՊՈԼԻՍ .... ժմ.			8 32	8 22	4 00
		6 41			Գում-գափու			8 23		
		6 53			Եէտի-գուլէ			8 07		
		7 12			Մագրիգիւղ			7 44		
		7 26			Այաստեֆանոս			7 22		
		7 45			Քիւչիւք-Չեքմեճէ			7 07		
		8 29			Սպարթա-գուլէ			6 22		
	9 33	9 05			Հատըմքէօյ			5 56	6 58	
		9 43			Չաթալճա			4 53	6 17	1 50
9 58	10 51	10 25			Գապաքճէ			4 20		
		11 27			Սինէքլի			3 39		
	12 12	12 09			ժմ. Չերքեզքէօյ մեկնում			2 37	4 38	12 09
	12 14	12 40			մկ. ժամանում			2 12	4 33	12 04
12 04	12 56	1 41			Չորլու			1 26	3 36	
		2 33			Մուրաթլը—Քէօքէզլի			12 26		
		3 05			Սէյտլէր—Չիֆթլիք			11 53		
	2 25	3 44			Լիւլէ-Պուրկազ			11 16		
2 05	2 55	4 30			Պապա-Էսքի			10 39	2 26	
		5 13			Պապլօ-քէօյ			9 40	2 00	9 38
	3 58	6 03			Ուզուն-Քէօփրիւ			8 56		
	4 16	6 47			Գուլէլի-Պուրկազ			7 46	12 50	
		7 12			Ուրլի			7 14	12 51	8 09
4 21	5 09	7 59			ժմ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ մկ.			6 25	11 37	7 14
4 29	5 19		3 15		մկ. ժմ.				11 22	7 09
			4 07		Գառլքէօյ		1 25			
5 26	6 12		4 57		ժմ. Մուսթաֆա-փաշա մկ.		12 32		10 27	6 12
5 31	6 32		5 17		մկ. ժմ.		11 39		10 02	6 07
6 14	7 13		6 38		ժմ. Հարմանլը մկ.		11 19		9 19	5 23
6 20	7 38		6 55		մկ. ժմ.		9 54		8 59	5 18
	8 01		7 38		ժմ. Թըրնովա-Սէյմէնլի մկ.		8 48		8 58	4 53
	8 11			10 50	մկ. ժմ.		8 01		8 25	4 48
	8 47			11 50	Գայաճըք—Հասքէօյ	12 50			8 23	
	9 34			1 07	Եէնի—Մահալլէ	12 06			7 32	
8 38	9 59			1 49	Պաշապլը	10 50			7 08	
	10 25			2 24	Գաթօնից—Սթանիմագա	9 58			6 39	3 06
9 23	10 44			2 49	ժմ. Փիլիպէ մկ.	9 04			6 14	
9 33	11 04			3 20	մկ. ժմ.	8 25			5 54	2 17
	11 58			4 41	Թաթար Բազարճըք մկ.	7 51			5 34	2 12
	12 22			5 12	ժմ. Սարամպէյ մկ.	6 45			4 43	
	12 23				մկ. ժմ.	6 00			4 17	
11 10	12 44				ժմ. Պելովա մկ.				4 16	
3 20	4 29				Սոֆիա				4 01	12 44
2 10	9 50				Նիշ				12 34	1 15
8 45	4 48				Պելկրատ				5 51	9 20
9 40	1 20				Պուտապեշթ				10 55	30
3 16	7 20				Վիեննա մկ.				2 40	2 37
									8 50	8 30

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Ստորագծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6էն և առաւօտուն ժամը 5.59ի միջեւ եղած գիշերուան ժամանակը։

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մասնաւոր ցուցակ մըն է եղած։

3.—Ձախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբից մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն վար, և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վեր։

4.—Թիւ 321 «խառն կառախումբը» ի Թրնովա-Սէյմէնլի կը հաղորդակցի 7 Թիւ «պայմանագրական կառախմբին» հետ։

5.—Թիւ 322 «խառն կառախումբը» ի Թրնովա-Սէյմէնլի կը հաղորդակցի Թիւ 4 «պայմանագրական կառախմբին» և Թիւ 131 «խառն կառախմբին» հետ։

6.—Թիւ 621 խառն կառախումբը Իւսքիւպի մէջ կը հաղորդակցի՝ Սելանիկ գացող Թիւ 513 խառն կառախմբոյն հետ։ Զիպէֆչէ գացող Թիւ 522 եւ

7.—Մասնաւորեալ վակոն մը աւելցուած է Թիւ 7 և 4 պայմանագրական կառախմբոց, արեւելեան ճեպընթացին չբանած օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին) Կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը

Պելովայէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին) Կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան զայն ի կիր առնուլ յաւելուածական սակ մը վճարելով։

Ա. կարգ — Բ. կարգ
Ֆր. 10.— Ֆր. 7.— Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
,, 12.— ,, 9.— Կ. Պոլիս Փիլիպէ Պելովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամուն վրայ։

9.—Միջին Եւրոպայի ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան ետք է Սելանիկի ժամուն վրայ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԳԻԾ ՍԵԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ԶԻՊԷՖՉԷ

Կառխմբ. խառն Թ. 512 ամեն օր ժ. վ.	Կառխմբ. խառն Թիւ 522 ամեն օր ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կառխմբ. խառն Թիւ 523 ամեն օր ժ. վ.	Կառխմբ. խառն Թիւ ամեն օր ժ. վ.
5 10		Սելանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.		10 18
5 44		Թօփսին ... մկ.		9 41
6 21		Ամաթօվօ		9 04
6 43		Քարասուլու		8 41
6 53		Կիւմէնճէ		8 31
7 31		Կէօրկէլի		7 59
8 05		Միրովճէ		7 18
8 15		Սթրումիցա		7 06
8 47		Տէմիրգափու (Պիւֆէ) ժմ.		6 32
8 57		մկ.		6 17
9 42		Քրիվօլագ		5 43
10 21		Վէլէս—Կրացքօ		5 00
11 08		Քէօփրիւլի ժմ.		4 10
11 18		մկ.		4 00
12 06		Զելենիկօ		3 17
12 42	1 06	ԻՒՍՔԻՒՊ (Պիւֆէ) ժամ.		2 41
	1 47	մկ.		
	2 42	Աճառլար	2 20	
	3 15	Գումանօվա	1 44	
	3 43	Թապանօֆչէ	1 07	
	3 56	Բրէշօվա	12 29	
	4 21	Պուգարոֆչէ	12 04	
	4 34	Պույիէնէվչէ	11 46	
		Զիպէֆչէ	11 16	
			11 00	
	9 35	Նիշ	5 31	
	4 48	Պելկրատ	10 55	
	1 20	Պուտապեշթ	2 40	
	7 20	Վիեննա մկ.	8 50	

ԳԻԾ ԻՒՍՔԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կառխմբ. խառն Թիւ 622 Բշ. Դշ. Ուր. ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կառխմբ. խառն Թիւ 621 Դշ. Եշ. Շբթ. ժ. վ.
7 15	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	12 29
8 22	Էլէշան ... մկ.	11 36
9 17	Քաչանիք	10 59
10 27	Վէրիզօվիչ	10 12
11 20	Լիբլիան	9 11
12 12	Բրիշթինա	8 16
12 58	Վուչիթռն	7 22
1 15	Միթրօվիցա մկ.	7 00

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՅՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կառխ. խառն Թ. 321 Բշ. Եշ. ԱԲԳ	Կառխ. խառն Թ. 323 Կիր. ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կառխ. խառն Թ. 322 Դշ. Շբ. ԱԲԳ	Կառխ. խառն Թ. 324 Բշ. ԱԲԳ
9 15	1 40	Մկ. Թրնվ.-Սէյմէնլի ժմ.	7 20	9 49
9 58	2 25	Գարաբունար	6 46	9 15
11 05	3 32	Բանէ—Մհալէսի	5 45	8 14
12 15	4 43	Եէնի—Զաղրա	4 42	7 09
1 11	5 41	Սիմէօն—Քրմանլը	3 41	6 18
2 00	6 30	Եամպօլու ժմ.	2 40	5 10
6 58		ժմ. Պուրկազ մկ.	9 40	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կուխ. խառն Թ. 221 Բշ. Դշ. և Ուր. ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. խառն Թ. 222 Դշ. Եշ. և Շբ. ԱԲԳ
7 51	Մկ. Ա. Պոլիս ... ժամ.	6 53
8 47	Ուրլի	5 58
9 33	Գուլէլի — Պուրկազ	5 30
10 10	Տիմէթօգա	4 38
11 22	Սուֆլի	3 31
12 20	Պիթիքլի	2 31
1 21	Ֆէրրէ	1 29
2 22	ժմ. Տէտէ-Աղաճ ... մկ.	12 20